

Vidov dan - Kosovo polje

1389 na Vidovdan je na Kosovem polju zgubil Car Lazar bitko s Turki. Na bojišču je obležala večina srbskega plemstva. Srbska samostojna država, dedščina slavnih Nemanjičev in Dušanov je padla v turško robstvo v katerem je kremeniti narod 500 let hranil upanje na svoje vstajenje in čuval vero dedov in spomin nekdanje svobode.

Na Kosovem polju je bila poražena srbska vojska in s tem se je odločila uroda celega Balkana in srednje Evrope za dolga stoletja.

Kosovo polje je kraj žalostnega spomina, a prav to je tudi poročstvo upanja. Srbski narod ni obupal in je vstal spet v svobodo, katere smo postali z njimi deležni v skupni državi tudi Slovenci in Hrvatje v naši lepi Jugoslaviji.

9 DE JULIO

La colectividad eslovena se une a la argentina en el 124 aniversario de su Independencia, deseando a esta patria grande un futuro de prosperidad, paz y libertad.

Únicamente el patriotismo en la fe y la libertad, podía propulsar a aquel puñado de clarividentes a declarar la Independencia.

Vientos de tragedia en aquellos días sobre la Argentina, enemigos poderosos pesaban sobre la suerte de su Independencia.

Peligraban los ideales de la Revolución de Mayo, habían transcurrido seis años desde entonces, el ejército libertador estaba deshecho; América gemía ahrojada y un nuevo ejército cruzaba los mares para avasallarla por completo.

Adentro, la anarquía. Sin embargo, el general San Martín se impacientaba: "hasta cuando esperamos para declarar la Independencia"?

Y las más destacadas personalidades del país llegaban a la "benemérita y digna ciudad de Tucumán" figuraban entre los representantes de las provincias ilustres miembros, entre ellos Fray Justo San María de Oro, alma del nacimiento de la República en aquellos días inciertos en que aquellos patriotas creían ver en una monarquía la solución de los terribles problemas.

Nacieron así las Provincias Unidas del Río de la Plata a la vida independiente, invocando al Eterno que preside el Universo, en nombre y voluntad de los pueblos.

DUHOVNO ŽIVLJENJE je mesečnik.

Uredništvo:

Pasaje Salala 60.

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 63 - 6832

Kličič od 11—13 ure in po 7 uri zvečer.

Ob sredah in petkih popoldne ni doma.

Uprava:

Paz Soldán 4924

Telefon 59 - 6413

Letna naročnina za Argentino 2 \$.

CERKVENI VESTNIK

30. junija maša na Paternalu za Leopolda Kralj. Molitve na Paternalu.

7. julija maša na Paternalu na Avalos 250 za pokojnega Jožeta Kastelica. — Molitve na Paternalu na Av. del Campo 1653.

14. julija maša na Avellanedi. Molitve na Paternalu.

21. julija maša na Paternalu za rajnega č. g. Cirila Zamarja, župnika v Biljah. — Molitve na Avellanedi.

28. julija Maša na Avellanedi. — Molitve na Paternalu.

CIRILOVA NEDELJA

Maša bo letos v cerkvi sv. Neže na Avalos. Tamkaj je bil začetek slovenske službe božje, tamkaj je gospod Kastelic z apostolsko gorečnostjo zbiral Slovence. Letos bomo tamkaj praznovali Cirilovo nedeljo in bo sveta maša za rajnega g. Jožeta. Pevski zbor bo poskrbel za lepo petje. Rojaki pa poskrbite, da bo cerkev polna.

Popoldne bo pa tudi nekaj. Saj je Cirilova nedelja paternalska "šagra". Zato se bomo zbrali k skupnemu veselju na čajanki, kjer bomo častili našim pevovalcem Cirilom. Naše gospodinje bodo pa nekaj bobov spekle in še kaj drugega, da ne bomo pili samega kropa...

Popoldanska slovesnost sebo vršila na Av. del Campo.

Povabljeni ste vsi rojaki. Posebno lepo pa povabim tiste, kateri imate veselje do petja v cerkvi, da se povečajo posebno popoldanski pevski zbor. Vedno manj je nekdanjih pevk. Pomožile so se in so sedaj mamice... Pa pridite druga dekleta in pridite fantje!

Pridite 7. julija popoldne na Av. del Campo 1653, da se bomo tam skupaj povesečili, pa tudi kaj lepega za naprej sklenili. Začetek ob 4 uri pop.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVE

V zadnji številki, posvečeni Montevideu, se nam je urinila napaka, katero s tem popravimo. Če bo kdo šel v Montevideo, naj nikar ne išče tistega trga, ki je naslikan na 105 strani, ker ga ni v Montevideu takega trga Independencia.

V zorni mladosti je Bog poklical

Ano Marijo Koren.

Stara komaj 4 leta je zatisnila svoje oči. Za ljubljeno hčerko žalujeta oče Anton Koren iz Drežnice in mati Luiza Daneu iz Opčine.

Žalostnim staršem izrekamo sožalje.

Boste vprašali: kje pa je?

Pa pravim: kdo ugane?

Uprava še vedno čuti posledice vojske. Zato se pa toplo zavaljujemo tistim, ki ste prispevali za tiskovni sklad: Kogoj Anica 6 \$, Kralj Lucija 10 \$, Vuk Anton 2 \$, Cotic Katarina 2 \$, Husu, Paulina Sulič, Fani Krševan, Hajdihnjak, Berdon, vsi po 1 \$, Čebokli 2 \$.

200 \$ stane vsaka številka Duhovnega življenja. Le premislite, da ri lahko zbrati toliko denarja.

Zato pa pohitite s plačanjem naročnine. Še kaj zraven primaknite, pa bomo brez težav prebrdili te nesrečne vojske.

DVA SPOMINSKA DNEVA

V Lurdu smo imeli lep dan 26. maja. Že četrtrič je bilo letos, ko smo se zbrali na zadnjo majniško nedeljo, da zapojemo našo sveto pesem lurški Mariji. Letos pa smo imeli še en vzrok več, da smo tja pohiteli, čeprav bi si želeli na Sveto gor... Da poprosimo za blagor in srečo našega naroda v tem težkem in nevarnem času.

Toda nismo samo mi, ki nosimo želje v srečo, katere želimo predložiti naši nebeski materi. Če svet jedanes v tistiki in v bridkosti. Zato se je pa nabrala oni dan velika množica naroda pri lurški Mariji. Saj je sonce tako lepo vabilo...

Španci so se zbrali, da slave 1500 letnico pilarske Marije, ki jebila tolika stoletja zaščitnica svojemu narodu iz Zaragoze. Častilci Svetega Rešnjega Telesa pa so prihiteli, da dajo častno spremstvo euharističnemu Kristusu.

V zadregi so bili dobri lurški duhovniki, kako naj se vsem tem ljudem ugodijo. Nam niso hoteli odreči že ustaljeno pravico do lurške procesije, onih drugih tudi niso mogli siliti, da se podrede nam...

Pa, saj je ponižnost in krotkost prvo znamenje vernega kristjanah. Zato smo pa mi hoteli dokazati, da nismo zato prišli, da bi komu neprilike delali. Sklenili smo, da se kar mi pridružimo njim, samo dovolijo naj nam, da bomo po naše zapeli.

In tako se je zgodilo. V dveh velikih skupinah smo stopili v skupno procesijo, ki je ponesla Sv. Rešnje Telo po lurških ulicah in naša pesem jeglavno odmevala, tako da smo bili kar veseli tudi tega. Saj jebila njihova in naša zadeva ista, saj je nam vsem Marija naša Mati in Jezus naš Zveličar... Kraljica miru, prosí za nas.

Ko jebilo procesije konec, tedaj je bilo pa vse nam na svobodo in tedaj je zadonela po cerkvi naša pesem in naša beseda.

Niso pobegnili tisti, ki naše govornice ne razumejo. Najprej je g. kaplan Hladnik spregovoril nekaj besed po špansko, nato je nadaljeval po slovensko.

Naš našim petjem so bili vsi zelo navdušeni in so nam na moč čestitati in se zanimali, kdaj bi spet imeli priliko, da nas slišijo.

Za nas je bilo pa posebno veselje spet to, da smo imeli med nami našega rojaka frančiškana Arkota.

Škoda da nas je ženoč pognala domov. Kar prehitro je prišla.

Za mir smo prosili, pa smo premislili tudi to veliko resnico, da je življenje veden, neprestan boj. Saj vedno pritiska sovražnik našega zveličanja in skuša človeka omamiti za nasladami tega sveta. Proti njegovim vabam moramo biti stalno na straži in le tako si človek ohrani srčni mir, kateri je podlaga miru med narodi.

NA AVELLANEDI NOVA MAŠA

Nova maša? Kako to vendar?

In vendar je res. Menili smo, da je novodošli duhovnik Božje Previdnosti, no-

KORISTNI NASLOVI

Poslanstvo kraljevine Jugoslavije za Argentino, Uruguay in Paraguay:

Charcas 1705, Bs. Aires, U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fé. U. T. 22—012.

Izseljenski korespondent za Uruguay: David Doktorič, Florida 1394, Montevideo, Uruguay.

Provincialat Slovenskih žolskih sester Rosario de Sta. Fé, calle Córdoba 1646, Telefon: 28—083.

Slovenska žola na Paternalu: Paz Soldan 4924, Buenos Aires. Telef. 59—6413.

Zavetišče Lipa: Villa Madero F.C.G.B.A. "Slovenska Krajina": Almafuerde 258, Avellaneda.

vomašnik dr. Kisilak Koloman odpotoval v Montevideo.

Pa seje kar nenadno oglašil iz Claypole, kjer je za profesorja v glavni hiši Božje Previdnosti.

Tako bo naša slovesnost četrte obletnice nekaj posebnega. Le škoda, da nismo vedeli prej, ker bi sicer napravili nekaj prav veličastnega. Tako pa se je razglasilo šele prav zadnji dan in so zvedeli samo tisti, kateri žive prav blizu.

Mrzlo jutro je bilo oni dan 9. junija. Pihala je ostra burja, da jebil kar vesel, kdor se je mogel zaviti v debelo suknjo.

Peveci so še pohiteli zadnjo minuto, da jim bo dobro tekla pesem v pozdrav novomašniku.

Zbirali so se verniki in močno žal jim je bilo, da ni bilo mogoče stvari kaj bolj pripraviti. Kako lepo bi bilo, če hi našli cerkve lepo v evetju, če bi tudi zunanji izraz svečanosti bil prav podoben veličini dogodka v srečo, kadar se spominjamo te velike sreče, katere je deležen mladenič, ki je stopil v službo Gospodovo, da bo po potih božji vodil ljudi k večni sreči...

In k temu še to: Saj je iz našega kraja: saj poznam njegov dom in njegove... takole so modrovali rojaki iz Prekmurja, ki so nad tem neprijetnim vtisom, da bi moralo biti vse to mnogo bolj svečano, vendarle imeli veselo zavest, da ga bodo videli pred oltarjem in da bodo iz njegovih ust po domačem guču slišali tudi božjo besedo.

Ganjena so bila sreča, ko je zazvenela lepa novomašna pesem in je pristopil s kelihom v roku naš dobrodoli gost.

Njegova suha, skromna postava pričča, da se je navzel pravega Kristusovega duha v šoli svetniškega Don Oriona.

Zbrano je tekla sveta maša.

Oglasila se je božja beseda novega duhovnika Gospodovega. Mlad je še, ni še nastopal pred množicami, zato jebil sprva nekoliko hoječ, toda kmalu se je njegova beseda bolj opogumila in nam je podajal iz globokega zaklada božje besede, katere je v času učenja pridno nabiral in smo spoznali, da mu po pravici gre doktorski naslov, ker je s preprosto besedo podal globine naše vere in zavrnil nesmiselne ugovore tistih katerim se zdi molitev in sveta maša in služba božja nepotrebna stvar.

Tako nas je učil, da je treba po božjem naročilu vreči mrežo na lov, kakor je govoril nedeljski evangelij, — da ne bo naše življenje izgubljeno, da bo tudi kaj sadu za večnost obrodilo.

Pač ne bi mogli lepše praznovati četrte avežanedske obletnice kot tako, da se je oglašila ta dan novomašna pesem in še prekmurska božja beseda, da smo slavili prekmurskega novomašnika.

PO ARGENTINI SEM TER TJA

S KRPAŃOVO KOBILICO

Torej dalje!

Načrt je bil že gotov. Božič ga je imel že izdelanega. Najprej k Fabčičem, kjer bo obedel, večerja pa od Šajnu, tako da bomo obiskali rojake tam dalje in zvečer tu v bližini.

In konj?

To je bil pa spet račun brez krčmarja. Župnik v Villi Regini je obljubil svoj avto... Pa smo računali s kožo, ki je bila še na medvedu...

Nič ne bo, tako je zvedel Karlo. Avto gre v Allen, kamor pelje nekega bolnika. Bomo pa mojo kočijo napregli, če vas ni sram vanjo sestiti.

Bolje je po cigansko se voziti, kot po gosposko hedit, sem se spomnil belokranjskega pregovora. Sicer pa, saj se ne bomo vozili zato, da nas kdo gleda, temveč zato da kam pridemo!

Pa bi bil krivičen, če bi deval v nič Karlovo kočijo. Tudi Martin Krpan se je postavil za svojo kobilico "Res nima mesa, pa ima vsaj kosti", tako je razrešil zadevo Krpan, ki je vedel, da ima poleg kosti tudi kite in še kakšne!

Taka je bila tudi s Karlovo kočijo. Kar zadnje kolo jije Karlo privzdignil, pognal motor, in smo sedli... Še gledal ni nihče za nami. Kaj bi, če smo jo pa tako pobrali, da se je kadilo kot na cesarjevi cesti v Krpanovih časih. "Majhno kljuse, velika moč" so se čudili ene dneve, in tako je bilo tudi s Karlovo kočijo, ki je šla kot Elija po globokih kolevozih, kamor bi se z najmodernejšim Crislerjem nihče ne drznil... Karlo je pa kretal na levo, na desno, skozi vrste topolov, čez mostiče in že je zavil skozi lesu in bili smo pri Marku Budimiru.

Evo Vam tu moje družine, je predstavil svojo ženo in dečico. Tukajle delam, hipotekarna banka je pa gospodar.

Da bi kar tamkaj ostal, tako so želeli; toda ni bilo časa več kot za kratek pozdrav. Kar kmalu sva spet pognala najinega konja in spet sva ovijala med vrtovi, vinogradi, sadovnjaki in obdelanim poljem.

Oprostite! se je opravičil spremljevalec, ko je ustavil in izstopil. Začuden sem gledal kaj bo. Pa je poiskal v plotu rant in sledil telefonskim žicam.

A, da! Že vem. Zapletle so se žice. In to je ravno Karlotovo delo, da nadzira to stvar... Hm, čudno glej! Saj je ta dežela tako podobna naši, toda tale telefon je pa le nekaj drugega. Belokranjci ga nimajo, da bi iz vinograda domov klicali, in tudi Vipavci ne, da bi v hram prijatelja telefonsko povabili...

Po prašnem kolovozu smo drveli dalje. Pravim: smo, ker je bil z nama tudi Božičev sinek, ki se je junaško držal zadaj. Marsikdaj sem s skrbjo pogledal, če ga nigel sunek ni vrgel. Kaj še! Pobič je bil kot pribit. Je vaju take vožnje, kot smo jo bili mi, ko smo se obešali zadaj na soro.

Tukaj smo, je oznanil Karlo in hitel odpirati lesu. Psi so zalajali in tedaj sem opazil sredi med drevjem domačijo. Bili smo pri Fabčiču.

Janez in Franc, oba iz Orehovice na Vipavskem sta nam stopila nasproti in nas ljubeznivo sprejela. Kot da sem stopil na kmečko domačijo pri našem sosedu! Ne rečem: kot doma, ker tam sem pač določno vedel, kje leži kup peska, kako je obrnjen oreh, kako leži oni tram, ki je pripravljen za novo gredo... Tam sem že poznal vsako najmanjšo podrobnost, ker je bilo pač doma; pri sosedu pa le tako približno. In tako kot da sem

stopil na sosedov dom, se mi je zdelo. In še ta beseda! Saj si nisem mislil da v Orehovici in tam okrog Vipave prav tako govore, prav tako besede zastavljajo in tudi zavijajo, kakor po naših rovtarskih hribih... zares se ni zmotil slovenski slovničar Ramovš, ki je Vipavec kar k Rovtarjem prištel... Pa, da se ne bodo Vipavci čutili zapostavljene, bom raje obrnil in rekel, da je prištel rovtarje Vipavcem. Zato smo se pa tako veselo pozdravili, kot da smo si znanci in prijatelji že iz davnih dni. Saj sem se počutil kot doma. Še napušče pred hišo, ki je krit s slamo, je na prav poseben način spominjal naših slovenskih slamnatih krovov.

Kako se Vam zdi tukaj? so me vpraševali.

Zdi se mi, da bi se človek kar v senco vsedel in pozabil, da je v Ameriki, toda ne bo časa za take stvari, zato si raje oglejmo to vašo domačijo. Saj še ni menda ura za obed.

STOPILI SMO PO VRTU.

Tukajle je vinograd! Pa je žalosten. Samo tele tri vrste so ostale, drugo je vse zima vzela. Bila je taka pozeba in samo tukajle, kjer je topolova senca zadržala, da slana ni mogla tako zadeti, je še nekaj ostalo.

24 ha zemlje imajo tamkaj. Janez in Franc skupaj obdelujeta. Na eno stran so bile prostrane njive s krompirjem in paradiznikom in nemško deteljo, deloma že pokošeno, na drugi strani pa prostrani sadovnjaki. V ravni črti kakor urejena vojska stoje kakor v parado postavljene hruške viljamovke, ki so spoštljivo sklonjene pod obilnim sadom. Žlahtne hruške že dozorevajo. Prejšnji večer je bil močan veter, ki je preobložene veje znatno razbremenil.

Ugriznil sem hruško. Mislim sem si, da se mi bo kar zasmejala v ustih, pa se ni... trdo je zaškrtal zob vanjo.

Bo treba še počakati. Še niso zrele in tudi nikoli tega ne čakamo, ker sicer bi v Buenos Airesu ne jedli hrušk ampak šmoren, tako sta mi pojasnila. Sadje je treba vedno prej obirati in se v času prevoza ravno prav umeriti. To je posebno važno za hruške.

Dalje tam so se smejale bogate jablane.

Krasna sadna letina se obeta.

Mimo visokorastle koruze smo stopali dalje. Dve vrsti vitkih topolov stoji ob mejnem kanalu. Onstran sta pa spet dva Fabčiča: Eduard in Friderik, tako sem zvedel in namenil, da moram tudi tja pogledati.

In zakaj toliko topolov? mi je vstalo vprašanje.

To je lep denar. Ko bi jih le še kaj več bilo. Če bi jih bilo za posek vsako leto 1000 bi dali 2000 \$. Ta les se jako dobro proda. Rabijo ga za izdelavo sadnih zabojev. S časom jih bomo že imeli. Saj jih je že nekaj zrelih zaposek, tako sem zvedel.

Toda tudi radi vetra jih moramo imeti. Kadar pridejo močni vetrovi, je nevarno, da otresejo vse sadje. Dokler smo imeli le šibko topolovo ograjo, so nam napravili vetrovni sunki zelo mnogo škode. Sedaj jih pa številne vrste topolov zadrže in se nizko sadno drevje komaj zamaje med tem ko se topoli globoko sklanjajo.

Zavili smo mimo velikega senenega stoga. To je pa suha nemška detelja, sem zvedel. Ta je za krmo! Imamo namreč konje. Tamle pa še zori. Tista detelja bo pa za seme. Tudi to se dobro splača in potem se pa še tudi stebila lahko porabijo v korist. V Ing. Huergo je namreč tovarna, kjer kupuje tako deteljnico. Zmeljejo jo in zmešajo z drugimi hranivi in setisto prodaja kot konjska krma v vrečah.

In tukajle? sem opazil vrsto suhih topolov? Kaj pa je to?

To je bila pa zloba. Nekdo nam je hotel napraviti škodo in nam je topole zapalil. Nekaj sto jih je zgorelo. Hudobije in nevoščljivosti nikjer ni treba dolgo iskati, tukaj pa, kjer se ljudje Boga še manj boje, hudobije je pa veliko, se kaj takega še bolj rado zgodi kot doma.

Tamkaj so se pasle tudi piške in je mogočen petelin nevoljno pogledal postrani, češ, kaj nas motijo. Ni ga bilo več skrb za nas, temveč je dvignil svojo družino in jo zapeljal dalje, tja med debele buče. Namenili so se gledat, če je na oni strani že zrel ječmen, ki se je belil v bogatih klasih.

Ko drugi strani smo spet zavili nazaj na dvorišče.

Trije konji so nas zvedavo pogledovali skozi pleteno ograjo, nekaj krav je pa brezbrizno prežvekovalo.

Konje rabijo za delo, od krave ne žele kaj drugega kot nekaj mieka za dom, več vrednosti pa imajo prašiči, ki so krulili v zračnih svinjakih. Lepe pisane živali so brezbrizno žvečile nastlano slamo.

To je pa tudi denar, kajti ceno ima svinja vedno precej dobro in je prav lahko zrediti živali do 150 kg.

Udobno se je počutila žival v prijetni senci. Kjer pa je skozi vejevje pritisnilo sonce, je pa kar vroče pogrelo. Saj je bil vroč dan toplega poletja 17. januarja, ki me je krepko pritiskal za vrat in sem se prav živo zavedel, da klobuk ni samo zaradi lepega, temveč da je potreben tudi za senco.

Pa pojdemo v senco, tako smo sklenili, ko nas je Tončka poklicala k južni.

V VRBOVI SENCİ

Človek bi kar ostal; saj je tako domače pri Fabčičih. Toda že je spet Karlo pognal svojega konja.

Moramo naprej. Pa gremo vsi! Do Humarja!

Spet se je pognal naš voz. Ni mu bilo mar zato, če se je njegovo breme podvojilo. Malo sem, malo tja, pa smo spet stali pred lesom.

Pri Humarjevih smo, tako sem zvedel in že nam je hitel nasproti ljubeznjiv mož, ki se je predstavil za Ivana Humarja, doma iz Grgarja.

Sem mislil, da pride tudi Kacin, ki sva stara znanca. Vedno mi obeta, da bo prišel, pa ga le ni, tako je menil Humar.

Jaz sem vas pa le čakal. Saj sem zvedel iz Slovenskekomu pa obetam, pa se je že naveličal čakati name.

Jaz sem vas pa le čakal. Saj sem zvedel iz Slovenskega lista, da pridete in bi bilo grdo, če bi se ne oglasili. Pa kar naprej, da vam predstavim mojo družino in da spijemo kako dobro kapljico. Mi sosedi in tukaj s Karlom se večkrat vidimo, toda o vas pa samo beremo. To pa povem, da vedno rad preberem tisto, kar napišete v Slovenski list in sem si prav močno želel, da se enkrat od blizu vidimo.

Včasih smo pa že tudi bili tukaj veseli, ko nas je obiskal še oni duhovnik Anton Jakša, ki je živel v Villi Regini. Prav veliki prijatelji smo bili, kakor bomo tudi mi, kajne gospod Janez! Na zdravje!

Nalil nam je starine, da se je kar jezik tajal.

Da, kar jeziki so se nam tajali, zakaj prav kmalu so se tako razvezali, da se je oglasila slovenska pesem. Še po drugo in tretjo steklenico je stopil v zalogo svoje starine Humar. "Danes moramo biti dobre volje, kdo ve kdaj se spet vidimo", tako je menil, pa smo spet vzdignili kako novo pesem.

Kaj pa sosedge? ali jih ni nič motilo?

Nič ne vemo. Saj jih nismo slišali. Oni pa tudi nas ne veliko ker tam so si sosedge dosti narazen, da se ne tožijo radi kokoši. Le listna streha nad nami je podhrtevala v lahnem pišu. Da, saj res, sem se domislil, kakšna

senca pa je nad nami? menda ne bo lipa... Ko sem pogledal kvišku, se je pomuznila mimo moje glave vrbova vejica in sem se zavedel, da smo v vrbovi senci... Čudno kaj! Ni lipe, ne divjega kostanja, pač pa košate viseče vrbe, ki le redkemu žarku pustijo skozi obilno listje.

Humar je že dolga leta na istem mestu. Bil je prvi Slovenec v Villi Regini. Otroci so bili tedaj še drobni, sedaj sta dva sinova že krepka fanta.

Pa kar nisem še prav doma tukaj, in bom kdaj odšel drugam. V Coloniji Centenario, tako je nadaljeval, imam kupljeno lastno zemljo, kjer mi že počasi raste sadovnjak.

To je pa menda prav tam, sem menil jaz, kjer žive že nekateri drugi naši. Saj tam živi Rener, in Mislej Ludovik je tudi tam, če prav vem.

Seveda. Saj smo si skoraj sosedge in še mnogo drugih naših je tamkaj.

Če je tako, potem boste pa tudi to nedeljo gotovo kaj prišli v Cinco Saltos, ker imamo tam velik praznik. Tam bomo imeli mašo in piknik in še kdo ve kaj vse.

Pa ne mislite, da je vse to tako blizu skupaj! Za ptiče je, ker se jim ni treba nič meniti za vodo, toda za ljudi je pa vmes široka reka Neuquen, ker Centenario je v Neuquenu, Cinco Saltos je pa v Rio Negro. Toda nič ne rečem, da ne pridem. Mogoče pa le bo kaj.

Stopili smo nekaj korakov, da ogledamo njegove sadovnjake. Nič prav se nemorem pohvaliti, tako je menil. Smo preveč na kraju. Če bi se vam hotelo še naprej, pa bi bili pri reki. Od tu do reke svet še ni obdelan.

Razmelnjena pokrajina, porastla z ostrim pustinskim ščavjem, ki ne potrebuje mnogo vlage, zapuščena čaka, kdaj bo kdo zastavil motiko. Najpoprej je treba napeljati kanale, da pride vlaga in potem potrpežljivo čakati nekaj let, da zemlja tudi kaj rodi. Ni majhno delo izgledati vse tiste ježe in grive, odstraniti nadležne plevele in pustopoljino spremeniti v cvetoč sadovnjak ali rodno polje.

Žitarice pa ne vidim nič tod. Pšenice in rži ni videti. Le ječmen sem videl.

Žito se nam ne splača. Imamo dosti ceneje, če kupimo moko. Naš svet tukaj je za sadje in grozdje. Tudi paradiznik nam lepo uspeva, toda kupčija se ne obnese dobro. Severne dežele, Tucumán, Salta, imajo takega pridelka prevelike množine in mnogo preje kot tukaj pri nas, ki spadamo že v mrzel pas, ker nas obišče tudi bela zima. Pač pa se lahko ponašamo z najboljšim vinom.

Saj se ponašamo z njim, sem menil. Salabolsko me greje vaša starina... Pa naprej moramo, ker sonce je že nekam nizko. Kar pozabili smo, da ura teče. In vi Humar, greste tudi kar z nami, ali ne. Bomo že še za vas dobili na naši kočiji prostora.

Pa ne pozabite poslati nam kaj fotografij, je še

Trije prizori iz Ville Regino. Na levi: pri Ivanu Fabčič; desno zgoraj: pri Humarju; spodaj: pri Frideriku Fabčič.

naročala mama, ko smo si podali roke in že smo zbrzeli spet dalje, da obiščemo še dom Friderika in Eduarda Fabčiča.

Štirje rojaki istega priimka, štirje Vipavci, tam od Šent Vida, so si sosedje, povsod po dva in dva skupaj.

Če bi le dočakali nekaj dobrih letin zaporedoma! Tako so menili. Pa nas vsako leto kaj tepe. Letos nas je zadela slana, drugo leto nam veter otrese ali poškoduje sadje, tretje leto je kupčija slaba, eno leto spet ostane drevje brez sadov. Toda, če bi dočakali par dobrih letin zaporedoma, bi se človek rešil dolgov, kajti sedaj še nismo gospodarji sveta, na katerem kopičimo naše delo in naš znoj že tolika leta.

Nekoliko daleč imate do železnice. Al ni to neprimerno za vas?

Sitno je za tistega, ki nas hoče poiskati; za nas je pa skoro vseeno. Saj lahko prodamo pridelke tudi tako, da jih pridejo sem iskati s kamijoni.

Še smo malo posedeli in še katero zapeli, sonce je pa kar pridno potiskalo dalje svetle lise, ki so poševno iskale pot skozi višee vrbovo vejevje in ni kazalo drugega kot reči:

Lahko noč in na svidenje!

OD VILLE REGINE DO GRAL. ROCA

Zadnji žarki večernega sonca so iskali pot med topoli, ko smo spet zapregli našega konja in hiteli spet nazaj proti Villi Regini. Prekratek je bil dan, kajti še nekaj naših slovenskih družin je ostalo, ne da bi jih mogel pozdraviti, a kaj šele naj rečem o rojakih iz Istre.

Lahno je pošepetaval večerni vetrič, kot slovenski potoček je brzel vodni val po obeestnem kanalu in nesel plodnost zorečemu vrtu.

Kmalu smo zavili na dvorišče pri Perkatovih.

Saj to so pa znani obrazi, sem se začudil. Da videl sem jih zjutraj pri sv. maši. Doma so iz Istre, iz Vodnjana. Enega sina imajo v Buenos Airesu v bogoslovju. Če Bog da, nam bo kmalu novo mašo zapel. Prav veselo smo se pozdravili. Žal ni bilo več časa, da bi pogledali po njihovem sadovnjaku. Sonce je namreč že utonilo in je že legel večer na deželo. Le večerni zvon se ni oglasil od nikoder, da bi oznanil zdravomarijo. Sredi samih vrtov, polnih sočnega sadja, med polji zelene detelje in visokorastle koruze sem prebil spet en dan in samo tega bi si še želel, da bi zaplul glas večernega zvona skozi tihi mrak, pa bi bil — doma.

Tako pa sem bil daleč proč, pa tudi do večerje je še bilo nekaj razdalje. Pri Šajinu je bila že pogrnjena miza in zato sva se morala kar dvigniti in zaključiti tisti dan v ljubeznjivi hiši pri Šajinu, ki je eden najstarejših naših naseljencev v Villi Regini.

Tih mir je vladal čez deželo, na katero se je rado vedno oziral mesec. Le pasji lajež je motil svečani večerni mir. Zahreščal je tudi najin voz in bistro pogledal na utirjene kolovoze s svetlo našganimi očmi... toda siromak, kaj bi se gnal, če pa so njegove luči že opešale. Zakaj je pa luna! Hvala Bogu, da nama je ona posvetila, hvala mu pa tudi za to, da nama ni posvetil polica. ... ki je eno izmed tisti bitij, ki se najraje pokaže tam, kjer ga ne želiš, a če ga rabiš, ga zastonj kličeš. Srečno sva prišla domov in srečno tudi zaspala. Le malo vroče mi je bilo, toda ne od vročine, ki je kaj kmalu izpuhtela, temveč od božje kapljice, ki zori v Villi Regini.

Škoda, da je bila noč tako kratka! Zjutraj ob 7 uri že gre omnibus v Gral. Roca in kdo ve? Res sem se nametil, da bom imel tamkaj mašo ob 8 uri, toda, nobenega glasu nisem od nikogar dobil; morda sem se pa

zmotil v naslovih! In še več sem zvedel. Saj mi je Božič že tudi vedel nekoliko pojasniti razmere. Trdil je, da bom imel dosti opravka, če bom hotel koga naših najti. O nekaterih je pa vedel, da jih več ni tam. In poleg tega pa še ta zmeda: v General Roca sta dve cerkvi: ena je tam, kjer je bila nekoč trdnjava, druga pa je v novem mestu. Ljudje tako ne bodo vedeli, kam naj bi šli. ...

In tako sem se odločil za mašo v Villi Regini, takoj po maši sem pa stopil na omnibus, ki vozi iz Chinchinales do Neuquena, to se pravi po celi "gornji dolini".

V dveh urah, še malo prej bomo tam, tako mi je povedal šofer.

Pota ni dosti čez 50 km, toda omnibus zavije daleč notri v kolonijo in kreta na desno in na levo, gledajoč če ga čaka še kak popotnik. Brezuspšno je bilo njegovo oprezovanje. Samo pet nas je nabral. Zato se nisem čudil, če se je dal potegniti ciganskemu paru, ki je stal ob poti.

Sreča bo, je nagajivo pripomnila sopotnica.

"Jodéte" je zabrundal šofer in spet pognal dalje.

Iz dalje nas je še pozdravljala Mala Terezija iz kapele nad Villo Regino; za nami so ostali leporasli sadni vrtovi, le še njive cvetočega krompirja, pokošene ali zrele detelje in kak nasad paradiznikov okrog skromnih bivališč je pričal, da je že zastavljena motika in da bo v nekaj letih tudi tamkaj zašumela topolova ograja in rdela sočna jabolka.

Pa kmalu svet spet zaživi. Smo že v novi naselbini v Ingeniero Huergo. ...

Nekaj se je zdramilo v meni, ko sem slišal to ime. Nekam znano mi je zazvenelo in dosti truda me je stalo, da sem se zavedel. A, da! Že vem, se mi je zabliskalo.

Ko sem sevozil čez širno morje v Ameriko, sem si na ladji izposodil tudi neko knjigo. Nosila je vabljiv naslov "Tierra de Todos". (Zemlja vseh), ki jo je napisal Blasco Ibañez. Tam sem menda bral to ime... In glej, tako mi je zaživel v spominu, saj res pripoveduje o velikih namakalnih napravah na Rio Negro. Prav gotovo sem se nanaša njegova povest na Alto Valle, tako sem presodil in pozneje dobil to mnenje tudi potrjeno.

Blasco Ibañez je bil španski pisatelj, ki je umrl leta 1928. Veljal je kot eden najbolj znamenitih med sodobniki, tako, da ga so poklicali v prejšnjem stoletju v Argentino, da naj sodeluje pri oblikovanju mladega argentinskega naroda. Država mu je podarila velike komplekse zemlje v Rio Negro, ki je veljalo tedaj kot obljubljena dežela. Naselil se je v Ing. Huergo; toda njegovo delo ni dalo nikakega koristnega uspeha in je doživel veliko razočaranje.

Skozi ono "zemljo vseh" smo zbrzeli. Število sopotnikov pa je nekoliko narastlo.

K meni je prisedel mlad mož, ki je kmalu začel z mano razgovor iz katerega sem spoznal, da je star znanec po teh krajih in da potuje v San Carlos de Bariloche.

Ta mi bo pač vedel dati pojasnila, tako sem spoznal in zvedel od njega, da ima dobro zvezo za nadaljno pot. Danes je četrtek, jutri proti večeru bo pa že v Bariloche. ...

Tega si pa nisem jaz tako predstavljal. Torej dva dni je dolga vožnja!

Kako pa naj bo! Saj je tudi daleč in kakšna so pota. S kamijonom so pa trije in počivati je tudi treba.

Pasja noga! In če grem iz Zapale, ali bom kaj na boljšem?

Veliko gotovo ne, ker tudi tam vozijo dva dni.

Nekaj za stariše

Čudne stvari doživljamo danes.

V času, ko je dosegla "civilizacija" in "kultura" doslej nevidne višine.

V času, ko bi po modrovanju oboževalcev materijelne kulture morali doživeti doslej nevidno blagostanje človeštva, doživljamo grozote in okrutnosti, kakor jih ni bilo videti.

Doživljamo razočaranja in obup tam, kjer bi po povprečni človeški pameti morala vladati... sreča.

Zakaj je danes toliko takih stvari, ki grenijo življenje človeštva, ko bi vendar lahko vse cvetelo v miru in blagostanju in sreči?

Tistemu, kateri je toliko odkritosrčen, da tudi samemu sebi prizna resnico, je lahko razumeti danes velike besede, ki jih je izpregovoril On, ki se je imenoval "učitelj".

V svojem veličastnem govoru na gori, kjer je učitelj vseh narodov in vseh časov spregovoril največje resnice, ki jih je kdaj človeštva kak modrijan povedal je zaključil svoje besede z preprostim koncem:

Vsak, kdor te besede posluša in jih spolnuje, je podoben pametnemu možu, kateri si je hišo postavil na skalo. In ulila se je ploha in pridrli so nalivi in privršali vetrovi ter se zagnali v hišo: in ni padla; zakaj imela je temelj na skali.

Vsak pa kdor posluša te besede in jih ne spolni, bo podoben nespametnemu možu, ki si je hišo postavil na pesek. In ulila se je ploha in privršali so vetrovi ter butnili ob ono hišo: in padla je in njena podrtija je bila velika. (Evangelij sv. Matija, 7, 24—27).

Mnogokrat že je človeška puhloglavost smešila nauk Jezusov, toda vselej je človeštvo prišlo konečno

do spoznanja, da je bilo zaslepljeno in je moralo drago plačati svoje blodnje, kakor jih plačuje danes, ko je sredi vsega razkošja in izobrazbe na svetu več stiske in žalosti in nesreče kot kdaj koli prej. Uresničujejo se gornje Jezusove besede.

Gotovo je, da je tudi med našimi rojaki mnogo in premnogo takih, kateri raje nastavljajo ušesa lažem kot resnici, toda naša revija je prav zato tukaj in to je njena najvažnejša naloga, da vedno pokaže rojakom katera je prava pot, ki vodi do sreče in je zato naša dolžnost, da spregovorimo prav o tistih najvažnejših zadevah življenja.

DRUŽINA — TEMELJ ČLOVEŠTVA.

Zakaj udari mladeniču kri v lice, kadar se sreča s prijaznim dekletom?

Zakaj zadrhti srce mladenki, kadar se srečajo njeni pogledi z očmi fantovimi?

Pač zato, ker eden in drugi nehote začutijo, da so pota življenja tako speljana, da se morajo prej ali slej stopiti v eno skupno cesto, katero naj hodita skupaj oba kot mož in žena.

Bog, ki je stvarnik človekovega bitja in človekovega srea, je tako odredil in taka je torej pot človeškega življenja. Samo tisti, kateri iz višjega razloga, iz želje po duhovnem očetovstvu in materinstvu hočejo žrtvovati to nagnenje svojega srca zato, da bi bilo njihovo delo v tem bolj uspešno pomoč očetom in materam pri verski in socialni vzgoji; kateri svojo pravico do očetovstva in materinstva zamenjajo tako, da ne vstopijo kot kažipoti na križpota življenja ali kot mostovi na križišča nevarnih tokov, tisti tudi prav izpolnijo nalogo svojega življenja in uživajo božji mir v svojem sreč. Duhovno očetovstvo in materinstvo je njihova sreča in

Tako, da mi res ne kaže drugače kot z avijonom...

Tako smo hiteli dalje v največji; najpomembnejši in tudi najstarejši kraj v gornji dolini Rio Negro v General Roca.

Mesto samo ima kakih 10.000 prebivalcev v okolici pa živi še toliko ljudi, med katerimi je kakih 100 naših družin, ponajveč iz Istre, večinoma doma od Pazina.

V začetku prejšnjega stoletja je bila gornja dolina še puščava. Zanikrno grmičje in algarrobo (kruhovec) je životarilo po dolini, ki leži vtesnjena med dve ježi, ki tečeta kakih 15 km vsaksebi in dosežeta na najvišjih mestih do 100 m višine. Le za vodo je rastlo sveže drevje, v katerem so iskali senco in zavetišče za svoja skromna bivališča divji indijanski Araukanci. Hrano jim je dajala reka in pa tudi njihove puščice, s katerimi so si znali kaj spretno pomagati, če se je od kod prikazal kak zajec.

Toda tudi na "bele zajee" so bili ostrí. Marsikateremu belcu so posneli skalp. Znano je, da so bili Araukanci kaj divje pleme, ki ni poznalo usmiljenja. Nedostopni so bili tudi za misijonarje. Ni se jih prijela ne lepa ne grda beseda. Pa ne le, če se je kdo mednje predrzil, so mu dobro podkurili! Tudi oni sami so se spustili v bele naselbine. Njihov rod je segal tedaj vse do morja pri Bahiji Blanki. Tički so dobro poznali prašne viharje, ki so v Bahiji Blanki pogosta prikazen. Kadar se dvignejo tisti viharji, tedaj se ne vidi nič radi gostega prahu, ki ga vihar vrtniči in take dni so prihrumeli Araukanci v mesto in spretno izrabili zadrego brezbrambne naselbine.

Od tam so si prinesli belega kruha in še kaj drugega dobrega za sabo so pa pustili razvaline.

Oblast je torej morala nastopiti in akcijo je vodil general Roca, ki se je utrdil v sredi doline na primeren kraju in počasi "očistil" dolino.

Pravijo, da je bil brezuspešen vsak poskus, da bi araukanske Indijance civilizirali. Zato so jih kratko malo pobili... Kar je ostalo, se je umaknilo daleč v gore in še danes žive svoje lovsko in pastirsko življenje v Kordiljerah in zlasti v Čile. V Rio Negro ni danes o Indijancih nikakega sledu več, toda tudi trdnjava Generala Roca je zginila pred nekaj leti, ko je bila velika povodenj, ki je porušila staro naselbino in je sedaj moderno mesto zrastle nekaj vstran. Na kraju starega mesta pa imajo salezijanci svoj centralni zavod in še kaka kinta jim dela družbo. Med visokimi topoli šeleste veseli vinogradi in leporastli sadovnjaki.

Prijateljska družba pri Humarju v Villi Regini

njihova nagrada. Takega materinstva je deležna redovnica kot usmiljenka ali bolniška strežnica ali spokorna duša, takega materinstva je deležna tudi tista "teta", ki pomaga držati pokonci vogle družine... Takega očetovstva je deležen duhovnik kot učitelj in svetovalec in socialni delavec, pa tudi neporočeni tisti, ki skušajo biti v pomoč svojcem ali v javnem življenju.

Zdrava družina je tisto skrivnostno zavetišče v viharjem življenju, kjer najde srečo in zadovoljnost zemljan, kateri za njeno srečo žrtvuje svoje delo, svoje želje, svoj čas, svoja nagnenja, samega sebe... zato da osreči druge...

Zato je danes svet tako nezadovoljen, ker so se ljudje dali zvoditi po lažnjivi želji, da iščejo svojo srečo v izpridenih željah svojih strasti...

Sadovi, očitni in na daleč vidni, takega poživljenja v človeštvu so: **razbrzdani otroci, jokajoče matere in pijani možje, nezveste žene in nesrečni očetje...**

SLAJŠE JE DAJATI NEGO JEMATI

Ljudem, ki so se natrpali z materijalističnim nazorom, bo težko umeti te vodilne besede Jezusa učitelja vseh narodov, ki je povdarjal bistvo življenja v žrtvi in samoodpovedi, ki nam je dal zgled življenja s tem, da je prišel:

ne zato, da bi mu stregli, temveč zato, da bi on dal svoje življenje za druge in on drugim stregel.

S tem je dan osnovni vzor žrtvovanja v krščanskem življenju, ki mora biti čisto nekaj drugega kakor moderno libertinstvo, ki misli samo na svoj osebni užitek, ki po trenutni omami ostane sree prazno... in če morda ne občuti človek v sebi nobene praznine, je pač zato, ker je v njem plemenitost že tako propadla in vest že tako otopela, da ga bo šele bridka usoda v življenju zbudila iz njegove omame, ali pa se bo svoje nesreče zavedel šele tedaj, ko ne bo več časa, da se popravi.

Prava osnova družinske sreče pa je edino le v samoodpovedi.

Ta je potrebna najprej zaročencem, ki se pripravljata na svojo bodočo zvezo. Neurejeno poželenje je treba obrzdati. Če tega ne storita bosta svojo srečo že v korenini zastrupila.

Zato, da bosta vredna zdrave družinske sreče, zato da bosta blagoslovljena z zdravimi otroci, ki jima bodo v veselje in ponos, zato, da bosta mogla pokazati

svojim ljubljanim zgled pravega življenja, zato je treba žrtvovati!

Iz tega zmagovitega boja vzklije s eča dobrih družin.

Tudi naprej je treba vedne samoodpovedi. Kako pa naj živita srečno drug ob drugem mož in žena, če hočeta vedno vsak po svoji volji! Kjer je pa plemenita samozataja, v kateri se vsak odreče lastni samovolji in skuša dati prav svojemu življenskem sodrugu ali sodružici, tam sije lahko sonce sreče tudi tedaj, kadar nastopijo sicer gospodarske neprilike.

V življenju družine vedno nastopajo trenutki, ko je potrebno stisniti zobe, da nevolja ne vskipi.

Slovenska pisateljica Milica Grafenauerjeva je zapisala v prelepi knjigi "Ljubezen, zakon, družina" takole: Toliko je tu bolečih malenkosti, za katere je najbolje, da jih vsak izmed njiju sam zase zbrise takoj. Združene v celoto bi dušile ljubezen in pogum. Sproti pozabljene in pregnane celo iz lastnega spomina, zginejo brez sledu. Žrtve, izvršene za zakonskega druga, so skrite često celo sodrugovim očem, da bi ga ne osramotile, mu ne potrle svobodne in ponosne duše ali močne volje".

Prav tako je tudi vzgojno delo z otroci nepretrgana žrtev. Saj bi človeku stokrat pošla potrpežljivost z neposlušnimi otroci, z njihovo nagajivostjo, s škodo ki jo nehote naredijo, z nepriliko v katero stariše spravijo.

Vedno, vedno je treba imeti hladno oblast nad samim seboj in to je zopet neprestana žrtev.

In vendar je prav ta neprestana žrtev drevo, katero krona sreča družinskega življenja...

Tam kjer mož in žena hočeta streči le svojim nižjim strastem, kjer ne čuvata svetosti svoje zveze, bosta kmalu doživela bridka razočaranja. Kako glasno potrjuje današnje moderno sprideno življenje to bridko resnico.

Taka družina je — hiša zgrajena na pesek.

Samo tista družina, katera živi iz globoke resnice zatajevanja samega sebe, ki raste iz želje: darovati se zato, da osreči svojega zakonskega sodruga bo osrečila ognjišče.

Toda še ta ne bo tega dosegla brez božje pomoči, katere so deležni tisti, katerih zveza je potrjena pred oltarjem.

Brez krščanskega zakona je srečna družina nemogoča!

DAN VESELJA NA AVELLANEDI

Za vse Prekmurce je bilo nepopisno veselje v nedeljo 9. junija, ko nam je bral prvo sveto mašo prekmurški novomašnik dr. Kisilak. Žalibog je bila vsa stvar ono nedeljo tako na naglo, da nismo mogli raztegniti slovesnosti tudi na veselje pri mizi v veseli družbi. Toda vsaka stvar se lahko prav uredi, čeje dobre volje in tako smo storili tudi na Avellanedi.

Oni dan sem šel na Avellanedo.

Z neke strani mi je prišlo na uho, da se je reklo: "če je kak Primorec, se mu vse časti dajo, ko je naš Prekmurec, je pa kar takole..."

Zares me je bolela ta beseda. Saj so meni vsi enako naši pa naj so iz one strani Mure, ali pa tam od morja. Saj smo vsene slovenske matere otroci... No pa saj bodo že videli da je tako!

"V nedeljo torej", tako sem sprožil misel oni dan, "se pa le pokažite, kaj vam je do vašega rojaka. Za prostor za čaj in zabavo bom poskrbel jaz, drugo bo pa vaša brigā. Boste spekle nekaj pogače, tako kot doma, kadar je velik svetek".

Tako smo bili edini. Bomo se že pogučale, so rekle naše dobre gospodinje.

Jaz bom pa sladkor kupil, je menil Kerec.

Le brez brige bodite gospod. Vse bomo lepo napravili. Tajnik društva Rožman bo pa napisal vabila.

Jaz bom šel pa v Lanús Oeste, ker moram že tako tja, vi drugi vzamete na skrb druge strani...

Rečeno storjeno.

Kaj pa če ne bo novomašnika, ker ni nič pod našo besedo? Vemo da bi on rad prišel, toda če mu bodo višji pustili?

Kar na telefon. In sem tako dolgo zvonil in klical, da sem usenjegove višje dobil na besedo in nazadnje še njega samega, ki sem ga našel... nihče ne ugane kje!

Prav na jugoslovanskem poslanstvu, kamor se je šel prijaviti. Prav tisti hip sem poklical za vsak slučaj, če je morda tam in je res bil.

Toda ne bomo samo kropa pili!

Ne bomo ga ne, je rekel Gomboc. Bom že jaz preskrbel.

Jaz bom tudi kaj ljutega preskrbel, je priložil Andrejec. Jaz tudi, je prislonoil Kari, da ne boste samo vročo pocukrano vodo žlompali.

In da ne bomo v zrak gledali, sem pa iskal spet kje dobimo kaj veselega za smeh. Pa sem se domislil dr. Berissa, našega prijatelja in poklical na njegov telefon. Kar hitro sva bila gotova. Tri filme, da se bodo ljudje do solz nasmejali!

Toda oni dan se je vse smehljalo. Bil je tak sončen dan, da se je celo čast. David Doktorič opogumil tam v Montevideo! Kakor da ga je slovenski angel varuh klical! Saj ni niti slutil ne, kako lepo priliko je zadel.

Pa me potrka na ramo ono soboto zjutraj, da sem mislil, kaj če je njegov duh... Pa je bil on sam v svoji osebi.

Kot nalašč. Sedaj nam je samo še našega Gabrijela treba, našega frančiškana Arkota.

Pa sem tudi njega prikllical iz telefona.

"Če le morete napraviti."

Pa nam je božja ljubezen ono nedeljo 16. julija poslala tak božji dan, da se je sonce že na vse zgodaj široko veselilo.

Kako se ne bi, ko je pa že zvedelo, da bomo tisti dan imeli Slovenci veliko veselje in nam je prineslo pozdrave iz daljne domovine. In začudilo se je, ko nas je našlo toliko zbranih ob 4 uri popoldne na Avellanedi v kapeli naše maše.

Ena za drugo so hitele žene, vsaka s svojim zavitkom.

Prišla je Tereza z veliko posodo, prišla je Krajcerjeva, Hedvička, Ana in še druga Ana, Sapačka... vsaka je kaj dobrega prinesla.

Pa so se smejali krofleki in pogače in potice in flančati... vse sorte dobre stvari.

Ljudje pa so vrelj skupaj in ko se je oglasila naša pesem, je bila kapela polna.

Kar trije gospodje pred oltarjem. To pa bo nekaj.

Tisti gospod so naš novomašni, tisti v sredi, s' si ljudje gučali. Oni na levi so gospod Doktorič iz Montevidea, ono na desni so pa gospod Janez.

Pa so ljudje pogledali še nazaj.

"Kdo so pa oni novi pesmar?"

"Kaj jih ne poznaš. Ta so mladi Ciril iz Dock Suda. Ciril Jekše nedo več. So štiri leta, a sedaj nemorejo več. Imajo preveč na Paternalu posla... Pa gleda, saj znado tudi mali Ciril. Pa lepo jim ide, so se čudili veselo, ko so slišali, da kar lepo gre pesem.

Polna kapela je vesela prisostvovala lepemu dogodku. Po končanih litanijah, je imel nagovor za to slovesno priliko gospod Hladnik, ki je na koncu pozval vse zbrane na čajanko, za katero so bile pogrnjene mize v sosedni sobi.

"Kam bomo pa šli vsi?" so gledali.

Toda veliko krotkih ovec gre v en ovčnjak, pa smo se lepo porazmestili. Vse smo napolnili, pa vsi smo sedeli. Pri mizi skupaj gotovo še ni bilo nikoli tukaj zbranih toliko Prekmurcev. Tamkaj je gostolela deca, tam skupine prijateljskih družin pri glavni mizi pa častni gostje in vodstvo društva.

Toplo jetekeč čaj, ki je tudi pogrel srca in se je vzdignila beseda. Prvi je spregovoril gospod Doktorič.

"Kako lepo je to, dragi rojaki, da ste tukaj Prekmurci, tako dobri, da imate tako lepo skupderžanje. Zato pa vam je dal dobri Bog doživeti v nagrado tako lep dan, da slavite tudi novomašnika, sina lastne najožje domovine. Ne morem povedati, kako sem vesel, da sem se znašel v tako lepi družbi."

Sporočil je pozdrave rojakov iz Montevidea, kjer je tudi nekaj sto Prekmurcev. Škoda, da se tam ne premaknejo tako, kot so se v Argentini, tako je nadaljeval.

"Saj so prav tako naši! Prav tako jih imam rad."

"Pišite jim vi, ki imate tamkaj poznane, da naj tudi pridejo, da bomo tudi tam lahko tako veseli, kot smo danes tukaj."

In kako me veseli, da tako lepo zapojete. Novega pesmar-

ja imate. Mlad je. Le držite se ga da mu ne bo upadel pogum. Le zvesti bodite, pa še novih pevcev pridobite, pa boste videli, da boste nekaj lepega napravili. Saj je že današnji dan tako lep. Poskrbite, da boste še veliko takih dni imeli!"

Za Doktoričem je spregovoril tajnik društva Rožman. Po prekmurškem guču, prav po domače, pa tako od srca, je šla njegova zdravica novomašniku in rojakom na tako lepem dogodku prav do solz. Veselje in hvaležnost je govorilo iz njegovih besed, do domovine, ki nas v tujini ni pozabila, ki nam vovitelje pošilja, katere radi sledimo.

Vsa Slovenija je bila zastopana. Zato se je pa tudi za Štajerce oglašil Jože Emeršič in povečal slovesnost dneva. Povdaril je, kako veliko nalogo vrši duhovnik med izseljenci, ki ni prišel v tujino radi penenza, temveč zato, da bi dušam kazal pot božjo...

In sam novomašnik je tudi povzel besedo. S tisto preprostostjo, katero mu je vtisnili Don Orione, ustanovitelj reda Božje Previdnosti, je odprl svoje srce in pokazal, da je vodilo duhovnikovo slediti Kristusa, ki seje dal za druge in zase nič vzel. "Pa nam Gospod Jezus tako lepo plača! Saj nisem niti sanjal ne — tako je lepo po prekmurško nadaljeval, — da bom imel kdaj okrog sebe kaj rojakov; tukaj se pa kar naenkrat znajdem, kot da sem doma v Kobilju. Saj ste sami moji rojaki in tako vesel dan ste mi napravili..."

Prelepa, preveč ganljiva je bila njegova beseda, ki se je globoko v srce zapisala in ki jo bodo ponavljali vsem, katerih ni bilo poleg.

Še predsednik društva, Preininger je povzel besedo v zahvalo vsem, ki so tako lepo doprinesli k tej lepi slavnosti. Narkar se je napravila še mala zbirka v denarju, da bomo novomašniku kupili kaj lepega, da ne bo pozabil, da je slovenske matere sin.

"Tukaj ima že slovensko gramatiko... veliko knjigo, ki je prav tako sladka kot slovenska beseda za nas... velika novomašna torta, velia knjiga iz katere sta se dva golobčka učila po slovensko... Naše slovenske sestre so to "sladko slovni-co" podarile novomašniku... "novomašno torto".

"Mi mu moramo pa pomagati, da si bo mogel oskrbeti tudi tako slovensko knjigo, iz katere mu bo pela slovenska mila beseda", tako smo sklenili...

Potem smo pa rekli: Sedaj pa šenekaj za smeh!

Le kdo bi mogel povedati, koliko veselja, nedolžnega in ganljivega, smo užili oni večer zbrani iz vseh vetrov. vseh vetrov.

Da iz vseh vetrov. Saj je bilo Prekmurcev in Primorcev bilo je Štajercev in Kranjcev, čez vse od srca se je pa nasmejaj naš predobri pater Gabrijel Arko, zlata ribniška duša, frančiškan, ki je tudi prihitel in povečal skupno veselje. selo besedo in zvonkim smehom.

Saj pravim...

Tako lepo je bilo, da bi lahko cele knjige napisal. Pa nimamo zato prostora ne denarja...

Prizor iz čajanke na Avellanedi.

Slavni ljudje v anekdotah

Lessing in anonimna pisma

Kot dramaturg in kritik hamburškega gledališča je Gottfried Lessing pogosto dobival grozilna pisma, ki so mu jih neznanci nosili na prag pred vrata njegovega stanovanja. Nekoč je Lessing spet dobil takšno grozilno pismo, ki pa je obsegalo le dve besedici: "Domišljavi, hohštapler!" Samo ti dve besedici je vsebovalo pismo. Lessing je razmišljal, kdo bi mu bil to pismo utegnil napisati ter je na tihem pri sebi osumil nekega mladega gledališkega igralca.

Nekaj dni pozneje je Lessing prišel v družbo z imenovanim igralcem ter je na spreten način povedel razgovor na anonimna pisma. Potem pa mu je kot dokaz pomolil pod nos zadnje anonimno pismo, ki ga je bil dobil in za katero je mislil, da mu ga je bil poslal ta mladi igralec. Igralec je na pismo vrgel le bežen, površen pogled in dejal Lessingu:

"Vidim, navadno pismo brez podpisa..."

No te besede pa se je Lessing zasmejal ter odgovoril:

Na te besede pa se je Lessing zasmejal ter odgovoril: "Vidim, navadno pismo brez podpisa..."

*

Courtlin in praktikant

Slavni francoski komediograf Courtlin je bil spočetka uradnik v ministrstvu bogoslužja, pozneje pa je svojo uradniško kariero zapustil zaradi nekega uradnika.

Courtlin je temu svojemu tovarišu dajal 1300 frankov letno (polovico svoje plače) pod pogojem, da bo ta opravljal vse Courtlinove posle, ki so povrh vsega bili tudi povsem malenkostni.

Nekega dne pa je Courtlina kakor strela z jasnega neba presenetilo pismo, v katerem je bil poziv, naj se nemudoma pojavi v ministrstvu. Pismo je poslal njegov namestnik v uradu ter je v njem sporočil Courtlinu, da se odpravlja na letni dopust.

"Kaj pa moje delo?" je vprašal Courtlin.

"Ah, saj res! Ne kaže drugega, kakor da boste ta mesec hodili vsako jutro ter sami opravljali delo, ki sem ga jaz dozdam mesto vas!"

Tako je tudi bilo. Ko se je to zgodilo, pa je Georges Courtlin začel pisati.

*

Zagrizeni sovražnik

Ko je leta 1925 Painlevé sestavljal novo francosko vlado, sta se v njegovem kabinetu sestala Briand in Caillaux, ki sta drug drugega besno sovražila.

Painlevéju je bilo nerodno, da bi imel v svoji vladi dva človeka, ki bi se gledala kakor pes in mačka. Za vsako ceno ju je skušal pobotati ter je zato zaprosil Brianda, naj ponudi roko svojemu nasprotniku in pozabi na staro sovraštvo. Briand je odgovoril, da na njegov predlog rade volje pristane ter se je obrnil k Caillauxu s temi le besedami:

"Želim vam iz vsega srca to, kar vi meni želite!"

Nato je dejal Caillaux Painlevéju:

"Poglejte, gospod predsednik! Menda vam je jasno, da se s takim človekom res ni mogoče pobotati!"

*

Poslovni trik

Slavni francoski slikar Millet (1875) je moral v svoji mladosti prenesti marsikaj ter biti hud boj za obstanek. Svoje slike je prodajal izredno težko, čeprav jih je dajal skoraj napol zastonj.

Stanoval je v sedmem nadstropju nekega starega poslopja. Razumljivo je tedaj, da se je redko katere-mu kupeu zljubilo hoditi k njemu v "nebesa". Zaradi tega pa je slikar prišel na prebrisano misel, da bi prentental svoje redke obiskovalce. Pred vhodom v hišo je postavil tablo, na kateri je nudil svoje slike v nakup ter označil tudi cene. Povrhu pa je napisal, da stanuje v tretjem nadstropju. Ko je žrtev tako prišla do tretjega nadstropja, je tam naletela na presenečenje: tam je spet stala tabla, na kateri so bile označene cene posameznih Milletovih slik, zraven pa je bila opazka, da se je slikar preselil v peto nadstropje. Ko se je mučenik med težkim vzdihovanjem, tarnanjem in obupavanjem končno povzpел do petega nadstropja, je tam spet ugleдал znano tablo, na kateri je bilo objavljeno kratko slikarjevo opravičilo: Ker trenutno popravljajo stanovanje, je slikar preselil svojo delavnico v sedmo nadstropje.

In kaj so mogli napraviti obiskovalci? Ko so prišli že tako visoko, so si skoraj vsi dejali, da bodo šli še dve nadstropji više. In na ta način je premeteni slikar pričel svojo, pozneje tako plodonosno kariero. Kajti le redko kdo, ki je prišel do sedmega nadstropja, je hotel oditi praznih rok. Milletove umetnine pa so kaj kmalu potem dobile sloves.

*

Kako je ustvarjal Mozart

Mozart je bil strasten igralec biljarda. Skomponiral je mnogo čarobnih melodij, ko je gledal, kako so se premikale bele krogle po zeleni mizi. Nekoč se je komponist zamislil v svojo priljubljeno igro. Prisotni so slišali, kako si stalno gode "Hm, hm, hm, hm!" Ko je v toku igre prišel na vrsto njegov partner, je Mozart nemudoma izvlekel svinčnik in kos papirja ter zapisal nekaj not. Potem pa je spet igral naprej ter sam pri sebi neprestano ponavljal "Hm, hm, hm, hm!" In tako je šlo kar cele tri dni.

Četrti dan pa je prijateljem, ki so že gledali malo postrani, češ nemara pa se mu v glavi pleto kakšne "neprave", dejal: "Zdaj pa pridite sem in poslušajte!" Potem pa jim je odigral čudoviti kvintet iz prvega dejanja svoje opere "Čarobna piščal", kvintet, ki ga je bil skomponiral med biljardiranjem in ki prične s "Hm, hm, hm, hm!", ker so Papagenova usta zaklenjena s ključavnico...

*

Duhovita priča

Glavoviti francoski odvetnik Moro Giaffery je nekoč zasliševal neko pričo. Med drugim je to pričo tudi vprašal, če bi mu lahko povedal, koliko je obtoženec star.

Priča je odgovorila, da ne ve.

"Toda, vsaj približno boste vedeli!"

"Ne!"

"Vi ste obtoženca videli pogosto, zato lahko prece-nite, koliko let ima, vsaj približno! Menda boste vedeli reči, ali ima šestnajt ali petdeset let!"

"Ne!"

"Kako to, da ne? Za božjo voljo, saj menda lahko ocenite, koliko sem star jaz! Ali imam šestnajst ali petdeset let?"

"Ne morem točno, gospod! Kajti po vašem videzu, bi vam prisodil petdeset let, če pa vas sodim po vaših vprašanjih, ki mi jih zastavljate, bi vam ne prisodil več kakor šestnajst let. Kar pa zadeva obtoženca, vam lahko povem, da ga sploh še nikdar v življenju nisem videl!"

PAPEŽ IN PROLETARCI

Papež Pij XI. jespregovoril v svoji socialni okrožnici besede, ki bi svet spravile k pravemu socialnemu redu. Škoda, da so glas vpljočega v puščavi. Vsi bi lahko srečno živeli, če bi njegovo naročilo spoznali.

Ali drži Cerkev s kapitalisti? Ali res hoče, da ostane delavec brez pravic, pravi proletarec, dober le da proizvaja človeški material, ki je potreben za garanje, za vojske in drugo, podobno gorje? Ali pa vsaj Cerkev delavca ne razume in se zanj ne briga? Ali ni resnična rešitev delavstva v rokah socializma in komunizma?

Papež sam naj govori. On, ki kot vidni poglavar zastopa nevidnega Kristusa, On, ki bo moral Bogu odgovor dajati, je li tako ljubil vse trpine in reveže, kot je svoji Cerkvi naročil Kristus - Gospod.

Kristus se ne bo sramoval svojega zastopnika, Cerkev se ne bo sramovala svojega papeža. Berite slovesno izjavo svetega očeta o današnji krivici, berite njegovo toplo ljubezen do delavstva, berite njegove globoke in drzne nasvete za odpravo socialnega zla, in tudi vi boste v svetem spoštovanju in v hvaležni ljubezni zrlji na velikega voditelja Kristusovih vojska. Strnili se boste okoli njegovega prestola, odzvali se njegovemu vabilu in nesli med brate, ki pravega papeža ne poznajo, besede ljubezni, miru, pravice, modrosti in moči, ki jih je papež govoril. Dobro delo boste storili: dobro za čas in dobro za večnost. Bratje vam bodo hvaležni. In Kristus tudi.

*
Okrožnica se v latinskem jeziku začne z besedami "Quadragesimo anno" in se po njih tudi imenuje.

* KRIVICNE RAZMERE

"Protí koncu XIX. stoletja... se je človeška družba bolj in bolj razcepljala v dva razreda: eden, po številu majhen, je užival domala vse ugodnosti, ki so jih novodobni izumi prinesli v velikem obilju, drugi, obsegajoč silno množico delavcev, se je tlačil od uboštva in bede, zastonj trudil, da bi se rešil te stiske.

Bogatini

Takšne razmere so seveda lahko prenašali tisti, ki so v svojem izobilju in bogastvu sodili, da so te razmere pač le posledica nujnih gospodarskih zakonov, in ki so hoteli zato vso skrb, kako pomagati ubogim, naložiti samo ljubezni, kakor da bi ljubezen morala pokrivati krivice, ki jih zakonodavci niso le molče trpeli, temveč časih celo odobravalji.

Delavci

A nikakor niso bili zadovoljni s takšnimi razmerami delavci: le-ti niso bili voljni še dalje nositi ta pretrdi jarem. Nekateri, gnani od zlih nasvetov, so težili za splošnim prevratom; drugi, ki jih je krščanska vzgoja strašila od takih naklepov, so bili vsaj te misli, da je treba mnogo stvari nujno in čim najhitreje preurediti.

Istega mnenja so bili tudi mnogi katoličani, duhovniki in laiki... ki si nikakor niso mogli misliti, da bi se tako velika in tako krivična razlika v razdelitvi časnih dobrin res skladala z voljo modrega Stvarnika."

Nova pota

"Oglasil se je 15. maja 1891 tako dolgo zaželjeni glas, ki ga ni ne oplašila težavnost vprašanj, ne oslabil starost, temveč okrepila živa moč, in učil je človeško družino, naj krene v socialnih rečeh na nova pota."

Papeža je bolelo, da "živi tako velik del ljudi v tako nezasluzenem žalostnem in bednem polazaju", ki so

Novomašnik dr. Kisilak med rojaki na Avellanedi pred kapelo. Zgoraj ga vidimo v Claypole v sirotišču Cotelengo.

jih "nesrečne razmere prepustile osamljene in brez obrambe nečloveškemu ravnanju gospodarjev in razbrzdanemu pohlepu kapitalistov."

Liberalizem, je bil to zlo zakrivil in se je "pokazal docela nezmožnega, da bi socialno vprašanje pravilno rešil."

Socializem se je sicer potegoval za delavce, toda je kot zdravilo "predložil pomočke, ki bi bili še hujše zlo in bi pahnili človeško družbo v še hujše nevarnosti."

Papež je nastopil, in zavestno, kakor kdor inia oblast, je oznanil in proglasil pravice in dolžnosti, ki morajo družiti med seboj bogatince in proletarce, kapital in delo."

"Nekateri, tudi med katoličani, so Leonov nauk, tako vzvišen, tako globok, svetu tako nov, sumničili, nekaterim pa je bil celo v pohujšanje. Ta nauk je pogumno napadal in prevračal malike liberalizma, preziral zastarane predsodke, prehiteval čase, tako da počasneži niso mogli dohajati, plašljivci pa so se bali iti na take višine."

Odmer papeževemu glasu

"Nauki okrožnice so počasi in neopazno prevzeli tudi take, ki so zunaj katoliškega edinstva in ki ne priznavajo cerkvene oblasti. Tako so postala katoliška socialna načela polagoma skupna last človeštva. Branijo jih že tudi v nekatoliških časopisih in delih, da, celo po zakonodavnih zbornicah in sodnih dvoranah.

Ko so po strašni vojni državniki obnavljali mir in nanovo urejali socialne razmere, so med določila sprejeli marsikaj kar se zdi, kakor da bi bilo namenoma iz one okrožnice povzeto.

V zadnji dobi je nastala nova stroka, ki krepko brani pravice delavcev, izviraajoče iz njih človečanskega in krščanskega dostojanstva, in z zakoni ščiti delavce glede duše, zdravja, moči, rodbine, doma, delavnice, plače, nevarnosti, dela, skratka glede vsega, kar tiče delavski položaj, zlasti še glede na žene in otroke. Četudi se te uredbe ne skladajo v vsem in povsod z Leonovimi nauki, vendar ni mogoče tajiti, da je v njih premnogo takega, kar je le odmev Leonove okrožnice."

Nasprotniki pa so tisti, ki to okrožnico prezirajo: "ali klevetajo, česar ne poznajo; ali tega, kar kakorkoli poznajo, prav nič ne umejo; ali če unega, odkrivajo javno svojo krivičnost in nehvaležnost."

PIJ XI ZA DELAVCE

Pohvala složnega dela

“O delu velja pred vsem, kar je dejal Leon trinajsti: “Nad vse resnično je, da ne izhajajo narodno bogastvo od drugod kakor iz dela delavcev.”

Ali ne vidimo na svoje oči, da ustvarjajo in proizvajajo tisto silno množico dobrin, ki tvori bogastvo ljudi, delavske roke, bodisi da delajo same ali da si na čudovit način povečujejo delavnost s pomočjo orodja in strojev?

Da, nikogar ni, ki ne bi vedel, da se ni nikdar noben narod dvignil iz bede in ubožstva do boljšega in višjega stanja, razen s skupnim delom vseh tistih, ki delo vodijo in tistih, ki naročila izvršujejo.”

Graja liberalnega “kapitala”

“Zares dolgo si je mogel “kapital” le preveč prisvajati. Kar se je proizvedlo, kar se je pridobilo, vse si je lastil kapital, delavcu je ostalo komaj toliko, kar je zadostovalo, da si je popravil in obnovil moči.”

Liberalci so iznašli celo nujen gospodarski zakon, po katerem ni drugega izhoda, kot da “se vse kupičenje kapitala steka kapitalistom, delavci so pa izročeni večni bedi ali vsaj prisiljeni živeti v najskromnejših življenjskih razmerah.”

Socialisti so postavili prav tako izmišljeno pravno načelo, “namreč, da vse kar se proizvede ali pridobi, izvzemši le toliko, kar zadostuje da se popravi in obnovi kapital, gre po samem pravu delavstvu.”

Pravo načelo socialistov je drugačno: “vse, kar služi proizvajanju dobrin, mora preiti v javno last, se mora socializirati.”

Eno in drugo je znota. Toda ona prva “je nevarnejša in sposobnejša, da nepredvidne prevara: sladek strup, ki so ga mnogi željno pili, ki jih odkrit socializem ni mogel prevarati.”

Odrešitev proletarcev

“Vsak vidi, da je današnja porazdelitev radi tolike razlike med malim številom prebogatih in med veliko množico ubogih zelo, zelo nesrečna.”

“Smoter, ki je treba za njim težiti, je: odrešitev proletarcev. To je treba naglašati in ponavljati...”

Res je danes delavski položaj že boljši in s pravičnostjo manj v nasprotju, zlasti po večjih kulturnih državah, kjer ni mogoče več trditi, da bi vsi delavci brez izjeme živeli v bedi in ubožstvu.

Toda, ker se je velika industrija silno hitro razširila in polastila nešteti dežel..., je število bednih proletarcev neizmerno naraslo in njih ječanje vpije z zemlje k Bogu.”

Bogastvo treba drugače deliti

“Poleg tega je pa še velika množica kmetijskih delavcev, ki so potisnjeni na najnižjo življenjsko stopnjo, brez upa, da bi si kdaj pridobili košček zemlje in zato za vedno izročeni proletarstvu, če se ne bodo uporabila primerna in uspešna sredstva.

Tako neizmerna množica proletarcev na eni strani, na drugi pa neizmerno bogastvo nekaterih prebogatih, je nepobiten dokaz, da bogastvo ni prav razdeljeno.”

Položaj delavcev treba izboljšati

Treba doseči, da “se bodo dvignili iz tega negotovega položaja, ki se v njem premetavajo, da bodo ne samo lažje prenašali razne pripetljaje v življenju, temveč imeli zaupanje, da bo tudi po njih smrti vsaj malo poskrbljeno za tiste, ki jih za sabo puste.

Naj nihče ne misli, da bo mogoče javni red in socialni mir proti prevratnim duhovom uspešno braniti, če se nemudoma ne pristopi k pogumnemu delu, da se to izvrši.

Izvršiti se pa to ne bo moglo, če se ne dvignejo delavci z marljivostjo in štedljivostjo do neke zmerne

imovine.

A odkod naj delavec jemlje, če ne iz delovne plače, da bo mogel zmerno žveč, kaj prihraniti?”

O delavski plači

“Delavcu treba dajati plačo, ki je zadostna za vzdrževanje njega samega in družine. Seveda je prav, če tudi drugi družinski člani po svojih močeh prispevajo za skupno vzdrževanje vseh.

A ne sme se zlorabiti mladost otrok in slabost žensk. Zloraba je, ki se mora na vsak način odpraviti, da morajo matere radi premajhne očetove plače zunaj doma iskati zaslужka in tako zanemarjati domače delo in domača opravila, posebno vzgojo otrok.”

“Nepravično bi se zahtevale take čezmerne plače, ki jih podjetje ne more prenašati, ne da bi propadlo in potegnulo v nesrečo tudi delavstvo.

Seveda če nosi manjše dobičke radi podjetnikove malomarnosti, nepodjetnosti... ni to pravičen vzrok, da bi se delavcem plače zmanjševale.

Ako pa tlačijo podjetje krivična bremena ali je prisiljeno prodajati izdelke pod pravično ceno, zadeva tiste, ki ga stiskajo, velika krivda: krivi so namreč, da delavci ne prejema pravične plače, ampak, da morajo v sili sprejemati nižjo plačo, kakor jim gre.

Z združenimi močmi in s skupnim posvetovanjem naj se prizadevajo vsi, delavci in voditelji, da premagajo težave in ovire; pomaga jim pri tako važnem delu modra previdnost javne oblasti”...

Tudi v najhujši sili in če bi bilo treba likvidirati, “mora med gospodarji in delavci biti in se živo udeleževati neka notranja zveza in krščanska sloga”.

Proti brezposelnosti

Papež vidi en vzrok brezposelnosti v slabo organiziranih plačah. “Prenizke ali previsoke plače so lahko vzrok, da ostanejo delavci brez dela... Socialna pravičnost zahteva, da se plače po sporazumu misli in želji kolikor mogoče tako uravnajo, da more čim največ delavcev dobiti dela in primernih dohodkov za življenje.”

Drugi razlog brezposelnosti vidi papež v nepravilnih cenah: “Kako se prodajajo razni pridelki in izdelki, poljedelski, industrijski in drugi.”

Še druge vzroke brezposelnosti vidi papež v razrednem boju in v načelu o svobodni konkurenci.

Rešitev najde po dolgem in globokem razmotrivanju v novi ureditvi držav in socialnega reda sploh.

Treba je odstraniti nasprotje med najemanjem in oddajanjem dela, ki deli ljudi v dve stranki, kakor v dve četi in sili k razrednemu boju.

“Radi tega nasprotja je delovni trg podoben bojišču, kjer se ti četi hudo med seboj borita.

Vsak razume, da je treba to veliko zlo, ki tira vso človeško družbo v pogubo, čim najhitreje odpraviti.”

Nov red

Papež pravi, da se bo to nasprotovanje odpravilo, če se združijo tisti, ki izvršujejo isto obrt, ali imajo isti poklic — bodisi gospodarski ali drugačen — in ustanove zadruga (ali korporacije). Te bi morale biti zelo svobodne in demokratične.

Nadalje pravi, da treba popolnoma odstraniti liberalistično načelo o svobodni konkurenci in sedanjo vele-gospodarsko tiranijo trustov. — Socialna pravičnost in socialna ljubezen morata voditi tudi trgovino in obrt: socialna oblast mora to oskrbeti. V tem naj bi si celo države med seboj pomagale. — Stavke naj bodo prepovedane: če se stranke ne morejo sporazumeti, nastopi javna oblast.

(Iz okrožnice: “Quadragesimo anno”)

(Dalje sledi)

Iz mojih spominov

Večkrat v življenju se najdemo na razpotju. Tudi jaz. Na razpotju belih cest sem bila — katere me nikdar niso veliko privlačila. Tem raje sem pa pohitela po ozkih poljskih poteh — pa še med rodne naše vinograde in senčne gozdne steze.

Tudi na razpotju življenja sem stala. Več nego enkrat. Hotela sem po cesti svetlih idealov; po nečem lepem in dobrem je hrepenelo moje srce. Poklic učiteljice je zame obsegal vse: plemenitost, lepoto in dobroto. Toda, po končani mali maturi "financ-minister" zame ni imel niti drobtinice več. Saj bi mu morda za to ne bila hvaležna. Kdo ve, zakaj ne? Kdo pa more doumeti, zakaj toliko naših želj ostanejo vedno samo želje. Le človek s krščansko gotovostjo lahko reče: to je volja božja.

Ko sem se prvokrat morala odreči svoji želji, me je zgrabilo najhuje. Saj to niti razpotje ni bilo; a vendar sem morala ukreniti nekaj, da se potisnem skozi to temo vprašanj.

Da ostanem doma? Saj so me radi imeli; pa vendar nisem v svoji duši mogla dopustiti, da se pri skledi srečajo njihove žuljave roke z mojimi neizdelanimi. Povpraševali smo tudi v pisarnah, na pošti; pa nikjer ni bilo prostora.

In ko so moje sošolke iz meščanske šole nastopile pot v višje šole, sem tudi jaz nastopila v novo življenje: v tovarno. Ko si toliko zaslužim da bo za prvo leto učiteljica — grem še jaz. In delali smo: med rožljanjem strojev smo pozabljali na svoje srčne rane in v prahu in znoju so se gomilali naši proizvodi — a vse bolj počasi naš borni zaslužek. Vsake sobote popoldne pa sem poromala v mojo pet ur oddaljeno vas, da se dobro okrepiš za novi teden. V nedeljo popoldne pa so mati napolnili moj "punkelček" z najboljšim, kar je zmogla materina ljubezen, saj so vedeli, da mi bo to za celi teden zajutrek, kosilo in večerja. Pač pa sem ves prosti čas sedela visoko v gozdu nad Dravo. Izmučeni duši tako dobro de samota in pa mir. Pa še pri Mariji, v tihi gotski cerkvi sem se najrajše mudila.

Potekali so dnevi in meseci — z njimi pa tudi moje bodoče šolanje. Bila sem utrujena in žalostna. Saj se nikamor ne more naprej. Čudili so se moji vztrajnosti, toda neke nedelje, ko so "žute rože na mojem obrazu bile v najlepšem cvetu, so rekli: "Ti, dosti bi bilo tvoje šolanja!" —

Zopet so počitnice pri kraju. Z našimi dijaki bi tudi jaz hotela zopet svojo srečo. Samo ne v šolo, temveč v pisarno. Prišla sem v Savinjsko dolino. To sem že poznala z naših izletov na Plješivico, pa še na Oljko, v Celje, pa še gor dalje v Mislinjsko dolino. Oh, kdo bi ne želel živeti v tem zemeljskem raju? Jaz sem močno želela, toda, prišla sem samo pol ure prepozno. Kaj pa zdaj? Ah, saj mi je že vseeno kaj sem in kaj delam.

Bom kar tukaj poiskala nekaj.

Kuj me življenje, kuj! Priporočili so me v neko gostilno v mestu. Kakšno življenje se je začelo zame, boljše da ne govorim mnogo o tem. Saj dnevni programi v gostilnah so povsod isti. Za telo je bilo hrane dovolj, za živce sicer premalo, a za mojo dušo niso niti vedeli. Celih sedem mesecev nisem bila v cerkvi. O pač enkrat! Ob petih zjutraj neko nedeljo. Bila je cerkev polna deklet; med njimi sem pač smela zaspati. Saj sem šla k počitku že po polnoči. Prebudil me je svetel glas, ki je prepeval: Kristus mora kraljevati! — Tako močno je zatrjevalo v moji duši to resnico, da nisem več za-

Gospod David Doktorič med Slovenci na Paternalu 16. junija, spala. Ali v vsakdanjosti trdega življenja je še ta resnica zaspala. A moja molitev? O, molila sem še. Včasih kar za tri dni vnaprej. Kdo me bo dvignil iz tega življenja? Saj ni bilo človeka, da ga poprosim za nasvet. Le dobri Bog je mislil name. Vtil mi je vročo željo za mojim domom, da me nobena obljuba ni zaustavila več. Naši doma pa so me lepo pozdravili: "Glejte, desetnica je zopet prišla domov!" Desetnica? Saj sem res deseti otrok pri hiši. Še posebnega značaja sem. Tuja med svojimi. A vendar sem hotela biti med njimi. Vsako slovo od njih, tudi pozneje, je bilo preteško. Zakaj je vendar tako na svetu! —

Zagreb! Še sama ne vem kaj me je sem pripeljalo. Toliko prošanj odbitih, da mi že ni bilo več mar kod in kam. In sem bila še sobarica. Ah moji ideali! Saj ni vredno na nje misliti, ko pa mi življenje vse drugo napleta. Pa sem se priučila tudi na gospodo. Še prav lepo mi je bilo. Seveda niso poznali ne petka ne svetka, ali sem vedela zanje. Vsako jutro sem bila pri sv. Maši, medtem ko so gospoda po mehkih posteljah lenčarili. A nedelja? Ta je pa bila vsa moja. Do treh popoldne sem že v duhu bila med svojimi tovarišicami v slovenski čekliški kongregaciji — a pozneje sem gotovo bila najbolj glasna med njimi. Kramljanju, petju in igri je bilo premalo do sedmih zvečer. Tukaj smo nabirale kot čebelice korajže za življenje za celi teden. Še na oder smo se često povzpele. Saj smo igro "Izgubljeni raj" kar trikrat morale ponavljati. A naši venčki slovenskih narodnih pesmic? Čimbolj so bili okrogli, tem rajši so jih poslušali. Tudi jaz sem dala oduška svoji mladosti v enem lepem duetu: Kaj ne bila bi vesela, svojih pomladanskih dni! — Takrat sem mislila: saj res življenje ni tako trdo, samo živeti je treba vedeti. Živeti in trpeti! Vkljub vlažni sobici v "norumu", sem vendar v tem "letniku življenja" bila najvedrejša, najživahnejša, pa tudi najboljša v sakem oziru. Kako ne bi? Saj je moje srce bilo polno Boga, dobrote in lepote.

In ko sem dopolnila osemnajsto leto svojega potujočega življenja, je Kralj nebes in zemlje zaprosil roko siromašne desetnice!

"Gospod, Ti tudi desetnice ljubiš?"

Desetnica.

ŽENINI — NEVESTE — DRUŽINE
Obrnite se na

SLOVENSKO TOVARNO POHIŠTVA

ŠTEFAN LIPIČAR

GUTENBERG 3360 y Avda. SAN MARTIN Tel. 50-3036

Slovenska Krajina

Poštüvani rojaki! Člani in članice Slovenske Krajine!

Po pet mesečnem obstoji našega društva, vam na kratko opišem stanje našega društva. Tak, ka bo sakši član in članica znao, kak se gospodari z njegovimi prispevki v društvu.

V tej par mesecaj se je vso članstvo dobro izkazalo, da smo dosegli 136 članov in članic, število štero mislim ka malo štero društvo slovensko presega. Pa bi ešče nas lejko več bilo, ka nas je tou niti nej štrtinka kelko nas je Prekmurecov v okolici Buenos Airesa. Či bi ešče edni izda nebi dvomili o pomenu društva, zato vam tü nakrátko znova pojasnim. Naše društvo je ustanovljeno, vsemi tistimi nameni in pomeni kaka je zakon diktera za društva samopomč. Či glih nema tistoga imena. Zato pa nema tistoga imena, ka smo nej imeli nobenoga fonda, pa nej smo znali kelko članov bomo imeli, pa kak bo se članstvo držalo svoje dužnosti. Tüdi bi si mogli priskrbeti fčasi peršonu juridiko, štero je pa lejko edna dobro stoječa persona, pa jo kak takšo pripozna juridična oblast. Potem bi nam pa ministerstvo tüdi odločilo finančni odbor, ali kontrolo štero bi nam na vsak način važno bilo, da bi te tüdi dobili dosta ugodnosti od države argentinske. Da bi pa tüdi društvo moglo te državne organe plačati. Mij pa kak san že prvle omeno smo bilij tisti hip brez vsakij rekursov. Ali v naprej či bomo složni bomo se ešče za tou se poskrbeli, zdaj že ležej da že imamo malo podlago. Samo nesmemo poslušati na kakšne prazne guče. Kak naprimer se znajdejo takši, šterim malo bogše ide nej samo med nami Prekmurci, ali tüdi drüge narodnosti, da pa največkrat raj vörjemo tistin kaka našim siromašnim bratom rojakom. Zato ka so tisti boljše oblečeni.

Dragi rojaki! Na zvünešnje lepoto nikdar ne gledajmo. Gledajmo na znotranjost, na düšo i sereč. Vsaki se tak daleč odevle, kak njemi je odevka duga. Zato jepa eden sirmak glij tak spuno svoje šole, pa še mogoče bogše, kak tisti šteri je lepo oblečeni. Pa takši radi pravijo: ka trbej meni društvu? Zakaj bi je na društvu plačüvao? Či mi kaj trbej si san plačan. Či merjen, so ešče nej nikoga püstili, da ga nebi pokopali. Tou je se istina, dragi rojaki! Ali pa tisti što tak guči, zna, ka so bili se veliki bogataši, pa so gratali siromaeje, da so je od hiše do hiše hranili v občinaj? Jaz sam pomnim takše. Boga zahvalimo, či mij ne nücamo ali nemo nücali društvene pomoči. Tisto peso pa dostakrat bole po nepotrebnom ta lüčimo, kak če jo na društvo dámo. Ka či je mij nemo nücali, pa dojo lejko naši nasledniki nücali. Pa, do se s zahvalo spominjali svojih prednikov, da bomo njim stem ešče z onkraj groba v pomoč. Da bodo tüdi oni znali v bratovskoj ljubezni živeti, kak je dužnost vsej nas kršče-nikov, da enkrat za vsikdar odtiramo vso sovraštvu iz našij sre. Zakaj naj bi se sovražili? Ali smo si nej bratje pred Bogom? Nikdar ne zaničüjmo tistoga, šteromi slabo ide, ka nikdar nevejmo, ge nas nesreča zadene. Bodimo si dobri in složni, pa tak bo vladao mir in božji blagoslov med nami.

Zdaj vam pa ešče naj navedem tiste glávne točke ugodnosti članov in njih maloletne dece.

Za zdravniško olajšano pomoč že mislim vsi znate, ka že delüjejo zdravniki letošnje leto. Po letodnevnom članstvu pa imate pravico do nezgodne in pogrebne podpore. Tü se tüdi edni nevedenij zrokov je lejko vsakomi razumlivo, da smo nej mogli odbočiti višino te podpore. Kak san že omeno, ka smo nej imeli fonda in tüdi nej smo znali za razvij društva in članstva. Do občnoga zbora bo pa tou tüdi urejeno tak, da bo vsaki član do njegovoga letodnevnega članstva že znao šumo, štero bo dobo v slučaji nezgode ali smrti, v smislo pravil navedene pod čl. 11, točke e) in d). Za prvo leto, štero se pa lejko sakše leto spremeni, po stanji blagajne: Dokeč ka dosegemo potpune ugodnosti, da bomo imeli zdravnika in vrasstva sasma zastonj in plačan celi pogreb in še drüge podrobnosti. Kaj pa či de nam Bog smileni

IZ ZBIRKE VIGILOVE:

Vida espiritual

Kadar zaloti ladjo nevihta; grozi orkan in besné silni valovi; je nevarnost, da se ladja prevrne in utone v globino: tedaj vržejo mornarji težko sidro. Na dolgo verigo navezано išče trdnega dna, kamor se zapne in kľjubuje dokler ne potihne nevarnost.

Kadar te zaloti nevihta v življenju: — bridkosti, žalosti, nesreče, razočaranja, smrt... brezup te tlači v prepad, srce sestiská v bolesti: — Tedaj pa tudi spusti sidro v e r e, ki bo seglo do neba in našla tam tvoja izmučena duša Jezusa. On ti bo vdihnil zadostno moč, da premagaš zlo in da zmagá v tebi plemenitost.

pa nemo imeli dosta nesreč? Kam pa te denemo tiste peneze? Ne bomo je zapili! Nej! Tou vam dozdašnji odbor lahko dokaže, da je nej potrošo ni ednoga centa za nepotrebno, pač pa smo potrošili z našij žepov v korist celoga društva. Zato moja misec bi bila, pa mislim, da vas drügij tüdi či prihranimo malo šumico penez, da bi si počasi küpili kakše zemlišče, ge bi si postavili prekmurski dom. Da bi nam nebi trbela sigdar arendo plačüvati. Meštrov nas je se vrste, pa z dobrov volov bi dosta lejko napravili, ka nebi trbela fse plačati.

Samo ka či ščemo do toga, priti, se moremo bole fküp grabiti, pa večkrat prirejati prireditve kak delajo drüga društva. Nej kak zdaj, ka smo mislili edno igro napraviti, ge je potrebno sedem moški pa jih med telko člani nemrem fküp spraviti. Eden sam pa tüdi nemre vse. Ravno tak nam ide pripevskom zbori, telko dobrih pevcev, pa še mladij, pa se nedajo keoj, da bi se lepo na note navčili, bodiši cerkvene ali narodne. Prosim vas dragi rojaki dajmo se z dobrov volov za sküjno delo, da pokazemo da smo prekmurci tüdi delaven in napreden narod.

Tou je pa natančen račun prijemkov in izdatkov do 15. junija 1940.:

PRIJEMKI:

Mesečne kvote ali članarina	\$ 475.50
Za članske iskaznice dobleno	„ 16.70
Prostovolni prispevki	„ 91.50
Na vinskij trgatvi 6. apr.	„ 229.15

Skupni prijemki do 15. jun. \$ 812.85

IZDATKI:

5 mesečna arenda po \$ 20.—	\$ 100.—
Pohištvu, pisalne potrebčine knjige, stroški za vinsko trgatev, skupno	„ 158.75

Čisti preostanek \$ 554.10

Stoga je že 450 pesov naloženo v Banco de la Nación. Ostalo se pa nahaja v društvenoj blagajni.

Pozdravlja vas z društvenim pozdravom vam vdani

A. Preininger, predsednik.

CIRILOVA NEDELJA

SV. MAŠA NA PATERNALU, AVALOS 250 ob 10 uri za rajnega Jožeta Kastelica.

MOLITVE na AVENIDI DEL CAMPO 1653. Nato istotam

ČAJANKA, na katero ste povabljeni vsi prijatelji slovenske službe božje, da bomo skupno praznovali paternalsko šagro in se tudi veselo razvedrili.

Nekaj prav lepega boste videli!

KULTURNA KRONIKA

“Deseti brat” je bil najpomembnejši dogodek v slovenski javnosti. “Slovenski dom” je zaživel pod novim vodstvom vse novo življenje.

25. maja je stopil pred javnost z uprizoritvijo “Desetaga brata”. Veliko je bilo zanimanje, ki je presenetilo največjega optimista na večer prireditve. Saj jebila cela reka ljudi, ki so hiteli v armensko dvorano.

Prva točka programa: v skladu z dnem državnega praznika, je bilo treba zapeti argentinsko narodno himno. Kar nenadno je stal na odru zbor: pa smo začudeno gledali, saj so čisto novi obrazi. Sama mladina... “Oid mortales el grito sagrado...”.

Kdaj so se pa tako lepo naučili?!

Prvi nastop novega mladinskega zbora je bil to in pač viden dokaz uspešnega dela. Lepo so zapeli. Še marsikdaj jih bomo lahko veselili.

Sledila je nato igra. Teška je predstava tetrade. Treba je večjih ljudi, treba pa tudi spretnega voditelja, kateri ima teško nalogo, da vdihne življenje skupinskim prizorom.

Glavni igralci: Deseti brat (Dečman) Kvas (Lozaj), Krjavelj (Keber), Manica (Vida Kjuder) so bili zares originalni. Prav doživljeno so podali svoje vloge. Pa tudi ostali igralci so svojo nalogo lepo spolnili.

Jasno, da je s prireditvami tukaj toliko orjaški težav, posebno radi vaj, ki se jih teško kdaj morejo vsi vdeležiti, ker ima vsak svoje velike zadržke. Pa, kot je pokazala igra, je bil to pot dosežen zelo velik uspeh. Maksimum morda še ne kajti sem pa tja je bila na odru kaka skupina, ki je potrebovala nekoliko več časa da se je razgibala. Vsetiste morebitne vrzeli so pa izpolnili glavni igralci tako da je bila množica očarana in vendar enkrat zadoščena kajti že dolgo nismo videli kaj tako dovršene. Hvala gredobri volji igralcev in energičnemu nastopu režiserja dr. Kjudra, kateremu so bili končno vsi hvaležni, ko so videli lep uspeh skupnega dela ki se je pokazal tudi v blagajni.

Našteli so 1250 gledalcev. Saj je bila dvorana nabita. “Slovenskemu domu” je treba častitati k tako lepemu uspehu.

V Montevideu je ideja slovenske šole postala dejstvo 25 otrok, in to že nekoliko večjih, je stalnih, pa se še vedno prijavljajo kak nov. Rojaki so pokazali, da imajo smisla za pametno stvar. Žal, da se Prekmurci še vedno nekako ob strani drže.

V Punta Arenas so praznovali oni dan 25 letnico “Jugoslovenskega doma”. Doli deluje z zelo lepim uspehom izseljenski učitelj Andr. Kukulj.

V Berissu je 15. junija napravilo prireditev Jugoslovansko društvo vzajemne pomoči.

SKRIVNOSTI ELEKTRIČNEGA UŠESA

Iz Amerike poročajo, da je tam umrl Charles Sumner Tainter, priznani ameriški tehnični strokovnjak in izumitelj električnega ušesa. Njegovo ime bo ostalo vedno v zvezi zlasti z iznajdbo “diktafona”, iznajdbo, ki je malo znana in s katero je izumitelj zaslužil lep denar.

“Diktafon”, po naše bi rekli “narekovalo” ali pa še boljše “prislušovalo” je kombinacija električnega ušesa in gramofona. To je aparat, ki ujame izgovorjene besede na ploščo in ki jih potem zopet oddaja, kadar pač hočemo. To je neke vrste gramofon, kakršnega so se med svetovno vojno posluževali zlasti vohuni. Te ploščice so zelo lahke in tehtajo komaj nekaj gramov. Na nje se “ujame” lahko po nekaj tisoč besed. To “prislušovalo” je boljše od vsakega stenografa in je pripravno zlasti za to, ker lahko lovi besede, ki so namenjene samo nekaterim ušesom. Ameriški trgovci, ki so v vedni stiski za

čas, uporabljajo to “narekovalo” za svoje tekače. V Beli hiši v Washingtonu inajo ta “narekovala” postavljena, da lovijo razne govore in razprave v parlamentu.

V našem starem svetu je uporaba “narekovala” bolj malo znana in ga le redko rabijo. Hitler, ki je hitrih misli, je ta aparat z veseljem pozdravil, kajti vsak stenograf mu je bil prepočasen. Pravijo, da je tak aparat imel skrit v svojem stanovanju Rehm in da je tako prišlo na dan, kaj namerava proti svojemu voditelju. Vsi nezadovoljneži z njim vred so ta poskus plačali z glavo. Niti na misel ni nobenemu prišlo, da jih kdo posluša. Skrito “prislušovalo” pa jih je izdalo vse, na kar je sledila šentjernejska noč.

To samo po sebi nedolžno “prislušovanje” je igralo veliko vlogo tudi v življenju bivšega avstrijskega kanclerja Schuschnigga. Njegov osebni tajnik baron Fröhlichstal je omogočil dunajskim hitlerjancem, da so skrili v njegovo delovno

ki jih je imel s svojimi ljudmi. Tako je hitlerjanska vohunska služba zvedela za vse kanclerjeve načrte. Slučajno so odkrili tega avtomatičnega vohuna šele tri dni prej, preden so vkorakale nemške čete na Dunaj.

sobo prisluškovalo. Tako so nasprotniki zvedeli za vse njegove zaupne razgovore.

Preselil se je v večnost

ALOJZIJ TERČIČ,

iz Sv. Mihela pri Sempasu.
6. junija, ko je bilo ževse gotovo, da se vrne iz bolnice Ravson domov, je začutil slabost in po kratkem smrtnem boju jeugasnil. Pokojni je bil zelo blag fant. V Ameriki je bil 13 let. Tukaj ima eno sestro, doma 4 brate in 3 sestre. Star je bil šele 37 let. Bil je lepo krščansko pokopan na čakariti v spremstvu mnogih rojakov.

Na domu gospoda Vidra v Olivosu se je oni dan vršil lep zabavni večer v sprejem naši znameniti operni pevki Zinki Kauc-Milanov. Ta naša umetnica je nastopala na Dunaju, v Pragi, Berlinu v Parizu. Njen prvi pomembnejši nastop je bil pa v naši beli Ljubljani. Glavno pozorišče njenega dela je bil Zagreb. V Argentino je prišla na gostovanje iz Severne Amerike po dogovoru z gledališčem “Colón” ki je najznamenitejše tukajšnje gledališče. Njen nastop je želi veliko viarnega priznanja. Oni večer jepovabil gospod Vider ožji krog prijateljev glazbe in petja in smo doživeli v njegovem domu prijeten večer.

V Jugoslovanskem poslaništvu se je vršila večerja v prisotnosti odličnih gostov zastopnikov Argentine in ministrov prijateljskih držav. Na koncertu, ki se je tedaj vršil, je igral Ljerko Špiler, sloveč violinist.

V Bahiji Blanki je društvo začelo kar gibati. Sedež društva je pri Ferletičevih v ulici Alvarado. Seveda niso brez začetnih težav. V kritje začetnih stroškov so zložili 34 \$ poleg rednih prispevkov, ki so dosegli že višino 200 \$.

UMETNO MIZARSTVO IN TAPISERIJA

DUŠAN VARADINAC

Lično pohištvo, prevlečeni stoli, zofe i. t. d.

OPAZOVALEC

Sent Rupert na Dolenjskem je dobil novega župnika. To starodavno župnijo, ki je ena najstarejših v deželi bo vodil **Fran Nahtigal**, idealen gireč duhovnik, ki je doslej deloval kot kaplan z velikim uspehom posebno v Velikih Laščah in Semiču.

Dom slovenske prosvete. Razpisan je bil natečaj za načrte za veličastni slovenski dom, ki naj bi postal središče katoliške prosvete v Sloveniji na kolodvorski in Tavčarjevi ulici. K natečaju se je prijavilo 40 arhitektov. 18 jih je predložilo načrte in je bilo nagrajenih osem.

V Kamniku je umrl upokojeni duhovnik **Ivan Primar**, dolgoletni kamniški kaplan.

V Bukovem nad Cerknem je umrla v cvetu let mlada žena **Fanica Obid-Jeliničič**. Bila je vneta narodna delavka v Gorici, tako vneta, da je morala v konfinacijo, kamor jemoral tudi njen mož. Mirno sta živela zadnje časev svojem domeku na Bukovem, sedaj je 36 letni ženi in materi smrt končala tek življenja.

V šent Lovrencu na Dravskem polju je bila oni dan birma (213 otrok). Prevzvišeni je tedaj blagoslovil tudi tri prenovljene oltarje.

V Zgoniku na Krasu je bil umeščen za župnika **Srečko Rejec**, ki tamkaj pastiruje, odkar se je vrnil iz konfinacije.

Iz Opatjega sela vzemo, da je stara granata grozno razmesarila in na mestu ubila dva mladeniča: **Vladimira Devetak** in **Franceta Marušič**.

Iz šent Vida pri Vipavi se je vozil domov z motornim kolesom 20 letni **Franc Mislej** v spremstvu Ivana Štucina. Padla sta tako nesrečno, da je Mislej umrl. Nesreča je očeta tako zadela, da je tudi on umrl od kapi.

V Gornjih Petrovcih je izdihnil župnik **Anton Čirič**, star 65 let. Deloval je v Celju, Ptuj, Sv. Barbari in Gornji Lendavi.

Iz Minnesote: Naš bivši misijonar in škof **Baraga** je že leta 1846 s svojim prihodom posvetil ta kraj in kasneje sta s prvakom **Pireem** pričela prvo v nemških listih tedanje Avstrije propagirati svoje misijonsko delo, kasneje pa tudi v slovenskih listih največ v Danici, ki je izhajala v Ljubljani. To je povzročilo in napotilo več naših izseljencev v severozapadni del rodovitne države **Minnesota**, kjer so začeli naši priseljenci obdelovati polje iz divjih gozdov. Že leta 1860 nalezimo pri sv. Štefanu v Stearns okraju ali v **Brookwayu** (pošta **Rice**), naše marljive rojake, največ iz **Gorenjskega**; ta, danes cvetoča slovenska farmerska naselbina je torej najstarejša izmed vseh drugih naših naselbin v Ameriki. Pa tudi v sosedni državi **Iowa** seje že tedaj naselilo več naših rojakov, največ doma iz **Bele Krajine**. Iz jako mičnih sporočil je tudi važno, kako se je kasneje tudi iz **Minnesote** podalo več naših ljudi v **Kalifornijo**, ko se je ondi odkrilo zlato, pa so se razočarani vračali nazaj, tako tudi iz **Rajske doline**.

Poleg že omenjene naselbine sv. Štefan v **Minnesoti** se danes nahajajo tudi velike slovenske farmerske naselbine, na primer svoječasno **Kraintown** (sedaj **St. Anthony**), blizu mesta **Albany**. Precej Slovencev je tudi v **St. Joseph**.

Ob **Superior** jezero, kakih 60 milj iztočno od **Dulutha** se izliva reka sv. Križa (**Cross River**) v jezero, in sicer pri mestecu **Schroeder**. Ko je leta 1846 med ondotnimi Indijanci **Baraga** misijonaril, je najel nekega indijanskega vodnika, s ka-

terim sta v malem čolnu iz brezovega lubja preplula **Superior** jezero v daljavi 200 milj. Nastala jesilna nevihta in že sta oba mislila, da se bosta utopila v razburkanih valovih; toda na čudežen način je valove oni čolnček pravočasno zaneslo k obrežju pri zlivu reke sv. Križa, pa sta bila oba rešena. Reko je tako krstil misijonar **Baraga**.

V zahvalo **Bogu** sta ob jezerski pečini oklestila neko drevo v obliki križa ravno na kraju rešitve, kjer sta ono temno noč ob razburkanem jezeru izstopila na suho. Ta križ je stal nekaj časa, dokler ga ni narava uničila, največ pa **Indijanci**, ker so iz njega rezali koščke za spomin.

Nekaj let nazaj so zbrali slovenski rojaki in drugorođci v **Severni Minnesoti** za postavitev lepega velikega spomenika iz granita v podobi križa, na katerem je vklesano ime **Father Baraga** in letnica 1846, ko se je isti na tem mestu rešil smrti.

Sobota, Bivši kaplan č. g. **Škraban Janko** jenastopil službo kaplana v **Ljubnem**, v **Savinjski dolini**.

Melinci. V nedeljo 7. aprila zvečer so se svadili na vesi **Gerič Štefan**, **Majcen Martin** in **Pozderec Ivan**. **Gerič** je oviva dva ploda s količom po vesi, **okrog 11 voere ponoči** je pa odišeo spat v štalo k **Kuzma Matiji**. Edno voero za tem sta ga **Pozderec** in **Majcen** vmorila i to tak, da je prvi sveto z električnim lampošom, drugi je pa **Geriča** dvakrat vdaro s količom po glavi, da jemrtve obležajo. **Orožniki** so oba krivca predali oblasti.

Turnišče. **Trinajstletni Ant. Koren** se je veso na tovarni avtomobil; pri tom je tak nesrečno spadno, da si je potro ključnico.

Řenkovci, 72 letna **Tereza Žilavec** je spadnola pred študentom i si potrla desno nogo.

Puconci. V nedeljo 14. aprila je imela **Podružnica ZZZ** svoj ustanovni občni zbor. Občni zbor je tako lepo potekel in so se ga udeležili vsi delavci iz **Puconke opekarne**. Na občnem zboru so poročali gg. iz **Sobote**, **Casar** in **Horvat**. Vsi delavci so odhajali z občnega zbora z za-vestjo, da so srečni, ker so člani dobre in tako močne organizacije, kakor je **Zveza združenih delavcev**.

Martjanci. V našoj cerkvi pod vodstvom znanoga konservatorja **Dr. Steleta** iz **Ljubljane** jako lepo čistijo znamenite "freske" (slike na svežo steno) iz življenja sv. **Martina**, našega farnoga patrona.

Trdkova. Naš g. šolski upravitelj se jako trudijo za prosveto. Pod njihovim vodstvom smo že igrali več iger, zadnji dve nedelji "Dve nevesti".

Beltinci. 14. aprila je umrla v mariborski bolnici ga. **Minka Ostere**, roj. **Trdina**, soproga veletrgovca. Pogreb je bil 17. aprila. Blagi pokojnici želimo častljivo vstajenje, njenim pa naše iskreno sožalje.

PRIMORSKE NOVICE

Iz Trsta. Župniji sv. **Justa** v **Trstu** se je odpovedal zaradi starosti in bolehnosti dosedanji stolni župnik **msgr. Just Buttigoni**. Ob tej priliki j bil imenovan za apostolskega protonotarja. Mesto kanonika šholastika, ki je bilo izpraznjeno s smrtjo **msgr. Slavca**, je bilo podeljeno stolnemu kanoniku **msgr. Zianiju**. Župnija pri **Kopru** je bila podeljena g. **Al. Rozmanu**, doslej župniku v **Dolenji vasi** pod **Učko**. Župnija **Rižana** je bila podeljena tamošnjemu upravitelju **Francu Šibeniku**. Na župnijo **Povir** pri **Sežani** je bil imenovan

dosedanji župnik v **Marezigah** pri **Kopru** **Anton Požar**. **Povirski župnik** in **dekan Barbič** se je umaknil v pokoj na duhovnijo **Drago** pri **Trstu**.

Na reško-tržaški meji sta bili vasi **Tublje** in **Herpelje** ločeni od brezoviške župnije in vtešeni v župnijo **Klanec**.

Pod Klanec bo zanaprej spadala tudi vsa soseska **Kozina**, ki je bila doslej razdeljena na tri župnije (**Klanec**, **Brezovico** in **Rodik**).

Pod Herpeljem se bo ustanovila kuracija, ki bo obsegala vasi **Tublje**, **Herpelje** in **Kozino**, ter bo odvisna od župnije v **Klanecu**. Dušno pastirstvo v **Tubljah** bo za enkrat še opravljal župnik iz **Brezovice**.

† **V Ozaljanu** pri **Gorici** je po dolgi bolezni umrl 21-letni **Venčko Spacapan**, sin bivšega občinskega tajnika.

Planina pri Vipavi. Po divji zimi, ki smo jo letos pretrpeli, nas nadlegujejo sedaj razne bolezni: **influenca**, **ljučnica** itd. Njih žrtve so mnogi mladi in priletni. Tudi smrt pobira z nenehajočo silo in prav nič ne izbira. Med drugimi je umrl 53-letni fant in posestnik **Jože Pipan**. V vojni si je nakopal bolezen in je vsa leta bolehal na nogi, sedaj ga je **Vsemogočni** rešil trpljenja. Vsvoji oporoki je zapustil župni cerkvi 500 lir. **Bog** naj mu bo milostljiv sodnik!

Letošnji zlatomašniki v Julijski Krajini. Letos bodo naslednji č. g. v **Julijski Krajini** obhajali zlati jubilej svoje prve maše: **msgr. Ignacij Valentinčič**, stolni kanonik v **Gorici**; **dekan Jakob Rejec**, ki živi sedaj v pokoju na **Ajševici** pri **Gorici**; župnik **Dominik Janež**, ki pastiruje že dolgo vrsto let v **Studencu** proi **Postojni**; župnik **Alojzij Lojk**, ki službuje na **Banjšočicah**. **Kolikor** smo mogli dognati, bodo novi zlatomašniki praznovali svoje pomembne slovesnosti večinoma šele v septembru.

Slap pri Vipavi. Pred dnevi nas je za vedno zapustil 76-letni **Jožef Židanič**. Bil je značajan, veren mož in je vse svoje življenje pogumno izpričeval svoje katoliško prepričanje med sovaščani, ki so mu priredili prav lep pogreb. Tudi pevci so mu ganljivo peli v slovo. Naj v miru počiva!

Smrt vzorne krščanske matere. V **Lokavcu** pri **Ajdovščini** je **Gospod poklical** k sebi vzorno krščansko mater **Rozo Žigon**. Naklonil ji je samo 47 let življenja in trpljenja v tej res solzni dolini. Bila je izmed tistih žen, ki žive samo za družino. Vdano je prenašala vse težave in skrbi, črpajoč moči v globoki veri. — Imela je devet otrok, ki jih je ljubeče navajala k življenju po veri in ni sledila modernosti pre mnogih današnjih mater in žena. **Koliko žrtev** je morala doprinesti za svoje, posebno še, ker je imela še bolezen v hiši, ve samo **Bog**. Doživelo je pa že tu srečo, da je ena hčerka stopila v redovniški stan. **Blaga Roza**, počivaj v miru **Gospodovem**!

Vrh na Kanalom. V starosti 86 let je umrl tu kmet **Miha Bucek**. **Pokojni** je bil prava **hribovska korenika**: pobožen, pošten mož, skrben gospodar, zaveden Slovence, ki je svoje trude in težave posvetil **Bogu**, domu in družini! Naj mu sveti večna luč!

Duhovnika smo dobili. Iz **Lok** pri **Kronbergu** nam poročajo, da se je tam naselil **furlanski duhovnik g. Celedoni**. **Novonaseljeni občinar** je doma iz **videmske škofije**. **Zadnje čase** je služboval v **Coroni** na **Furlaniji**. Pred kratkim je kupil pri nas posestvo, kjer sedaj stanuje. Ker imamo

pri nas domačo cerkev, ki je podružnica kronberške župnije, novi gospod lahko pri nas mašuje.

Kako je staro vojno strelivo nevarno. 39-letni zidar Edvard Juren iz Vojščiće na Krasu je podiral star zid pri svoji hiši. Pri tem delu je zadel ob majhno granato, ki je ostala skrita v zunanjem hišnem zidu. Zaradi udarca je projektil eksplodiral in nesrečnega Jurena močno ranil. Granatni drobeci so mu med drugim zdrobili levo roko in mu odnesli več prstov.

Boltatu Pepe... Mnogi rojaki se bodo še spomnili prezanimivega in humorističnega "Pepeta", ki je izhajal v Slovenecu pred vojno. Kolikokrat smo se iz srca nasmejali njegovi neizprosni kritiki... Po vojni smo brali in še danes se bere v Slovenecu neverjetna "modrost" iz ust "Fertaučkovega Gustelna" in "Kurenčkove Nežke", ki neverjetno imenitno na šaljav način brenkata resnico v Slovenecu... Danes pa lahko javim tudi našim bralecem, da ni ta "Pepe" in ta "Gustel" nihče drugi kot slovenski pisatelj in umetnik, fotograf in linotipist... **80-letni Srečko Magolič**, ki je one dneve praznoval 80 letnico svojega rojstva. In kar je posebno značilno: v vseh štirih zgoraj imenovanih strokah je bil prvovrsten strokovnjak. Pravkar je bila razstava njegovih slik v Jakopičevem paviljonu.

Bogojina. Dne 28. aprila je bila ustanovljena krajevna kmečka zveza. Na ustanovnem občnem zboru smo imeli izvrstnega govornika profesorja Potokarja, ki nam je v lepih besedah razložil pomen kmečke zveze v današnjih dneh. Izvoljen je naslednji odbor: načelnik Franc Šabjan, podnač. Ivan Casar, tajnik Franc Horvat, blagajnik Jožef Vogrin, predsednika Štefan Puhar in št. Pučko, razsodišče: Karel Šumak, Štefan Berden in Franc Oslaj.

KDAJ JE BIL VESOLJNI POTOP

Iz Rima: Profesor Rafael Bendandi je na podlagi znanstvenih raziskovanj baje določil natančen čas vesoljnega potopa. Odkril je štiri majhne planete v območju asteroidov, in pravi, da je privlačna sila mnogih majhnih nebesnih teles v tem območju vplivala na geološki razvoj zemlje. Iz študija o spremembah planetnih gibanj je baje dognal, da je bil vesoljni potop leta 2687 pred Kristusom. Vprav na tej podlagi pa tudi sklepa, da je bajeslovna Atlantida zares obstajala. Atlantida je zaradi strahotnega pozemskega in pomorskega potresa pogoltnil Atlantski ocean, ker se je po njegovih računih zgodilo v jeseni leta 1008. pred Kristusom in je s tem naša zemlja popolnoma spremenila svojo obliko.

Slovenski časnikarji v Prekmurju. 1. in 2. maja je pohitelo na majniški izlet veliko število časnikarjev, ki so si ogledali na dolgo in počez nekaj lepot tega kotička slovenske zemlje. Na meji pri Radeneh jim je bil prirejen lep sprejem s prekmursko slivovko in pogačo. Iz Sobotice so naslednji dan hiteli dalje v Cankovo in si ogledali vasi vse do Grada. V Šent Jurju so mladini pustili v spomin zavoj knjig in šli čez Martjance v Mačkovec. V Bogojini so si ogledali Plečnikovo cerkev. Prav tisti dan je bilo tam veliko žeganje. Dalje so šli še v Turnišče, kjer jih je gostoljubno sprejel dekan Jerič. Na izletnike je dežela napravila neizbrisen vtis.

Veličasten tabor v Prekmurju je 5 ma-

ja združil 15.000 mož. Po končani maši se je razvil veličasten spredov na stadion. Na čelu je jezdil na belec prekmurski kmet z državno zastavo. Sledile so narodne noše. Dolga množica je napolnila stadion. Dr. Krek je zastopal vlado, vsi odličnejši Slovenci, tako dr. Korošec, dr. Slavič (rektor univerze), Kulovec (minister) so poslali brzoglavne pozdrave. V imenu bana je pozdravil sreski načelnik. Za njim je govoril prof. Potokar v imenu Zveze poljedelskih delavcev, ki je poudaril lepoto Slovenske krajine. Poudaril je, kako je prekmurski Slovenec navezan na svojo zemljo, toda žal mora danes obdelovati in s svojim znojem gnojiti tujo zemljo. Desettisoči naših jeklenih sinov morajo prodajati poceni svoje mlade moči tujcem. Upanje, da bo jutri boljše, je naše bogastvo. Prekmurski kmet in prekmurski delavec si bosta danes podala roko v trdni volji in upanju, da bodo tudi malemu človeku kmalu zasijale zarje Višave.

Potem je pozdravil zborovalce domačin, bivši poslanec dr. Bajlec, ki je v kratkih besedah podal gospodarsko sliko Slovenske krajine in govoril o slovenski samoupravi.

V imenu Kmečke zveze je govoril predsednik okrajne Kmečke zveze za Lendavo Lehar, ki je poudaril samozavest prekmurskega kmeta. Prekmurski kmet je stoletja ukoreninjen v svojo zemljo in zato svojo zemljo ljubi in se bori zanjo. Svoja izvajanja je zaključil z izjavo, da kmečko ljudstvo Slovenske krajine dobro ve, da je njegov obstanek samo v naši državi, to je v Jugoslaviji, in je zaradi tega vedno pripravljeno boriti se zanjo. Zahtevajo pa Slovenci kakor tudi Prekmurci v tej državi iste pravice, kakor jih imajo Srbi in Hrvati.

Zadnji govornik je bil šef Borze dela Vončina, ki je z odločnimi besedami naglašal pomen in potrebo Zveze poljedelskih delavcev.

Senator Brodar se je vsem govornikom iskreno zahvalil za izvajanja in zaključil zborovanje.

Po zborovanju se je odigrala igra "Slovenskega kmeta povest" od Davorina Petančiča, ki je vsestransko dobro uspela. Ažsluga za dober uspeh igre gre zlasti režiserju prof. Potokarju.

Kljub slabemu vremenu so vsi udeleženci vztrajali do konca. Današnji tabor v Prekmurju bo vsem Prekmurju ostal v najlepšem spominu kot mejnik v narodnem in stanovskem življenju.

Prekmurske novine so dobile novega urednika. 5. maja je objavljeno pismo čast. g. Klekla, v katerem izročajo Novine, ki so jih toliko let tako srečno vodili, bivšemu izseljenskem duhovniku Ivanu Camplinu.

Črensovci: kaplan Štefan Zver so bili premeščeni kot provizor na izpraznjeno faro k Nedeli.

V Turnišče v sirotišnico so prišli iz Italije trije otroci, katerih dedek je odšel po svetu, a se nikjer ni ustavil teliko, da bi on ali njegovi otroci dobili državljanstvo. Deca ne zna prav nobene naše besede. — V Turnišču bo božda kmalu zasvetila elektrika. Proračun za napeljavo je že gotov. — Umrlo je letos do maja že 63 ljudi, večinoma starih. Druga leta ni toliko mrličev celo leto. — Umrlo je Franc Banfy, grofovski potomec, star 85 let.

Gomilice. Novomašnik Gjuran, ki so odslužili sedaj vojake, so bili nameščeni

kot kaplan v Zrečah na Štajerskem.

Bogojina. V gozdu Križevske imovine je ogenj požgal 60 plugov mladega gozdnega nasada.

V Šalovcih je umrla 42 letna Terezija Štefance, gostilničarka.

V Hodošu je 60 letni Jožef Šenfeld zaklal svojega sina, ker mu ni bila po volji njegova nevesta, ranil je še drugega sina in z istim nožem zaklal še sebe.

Bolgarija in Jugoslavija. Tri leta so že minula, odkar vodita ti dve bratski državi tudi politiko v tej smeri. V sedanjem zamotanem položaju je Jugoslavija posebno resno zavzela stališče v prid naše sosedice in je utemeljeno upanje, da ta prizadevanja pripeljejo k srečnemu koncu. Po balkanski konferenci je bil izraz tega prizadevanja vidno pokazan z ustanovitvijo jugoslovenske trgovske zbornice v Beogradu 11. febr. in z ustanovo enake zbornice v Sofiji 18. febr. S tem je odprta pot do tesnejših trgovskih stikov med obema deželama.

† **V Montevideu** je umrla **Elizabeta Pahor**, doma iz Opatjega sela. Je ona prva Slovenka iz Primorskega, ki je umrla v Montevideu. Za njo žaluje mož in 2 letni sinček. Imela je zelo lep pogreb, katerega je vodil g. Doktorič.

† **Na Slapu** pri Vipavi je zatisnil oči 76 letni Jože Židanik.

V Cordobi je smrt pokosila Jožeta Hrena, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici. Star je bil 42 let.

Vinska klet v Vipavi, znana že iz predvojnega je sedaj pridobila že nove prostore. Že prej je imela za 2000 hl vina sodov. Vipavsko vino je zaslovelo posebno po zaslugi vinarske zadruge v Vipavi in uživa še danes sloves v širnem svetu.

Konji na Pivki so postali dragocena stvar. Letos ni niti za zlat denar dobiti vprešne konjske živine, ker je cena tako ogromno narasla. Saj je bil par konj prodan za 14.000 lir...

† **Umrlo je Marija**, žena **Blojza Seražin**, doma iz Polja pri Vrabčah. Pokojna je bila doma iz Španije. Bila je blaga žena, za katero žaluje mož in 3 letni sinček.

† **Sestra Anita Kletiš** je odpotovala v večnost. Pred tremi leti je prišla iz domovine. Sprva je bila voditeljica otroškega vrta na Pateralu. Pozneje je odšla v Asunción, kjer je obojela in 18. junija končala svoje zemeljsko življenje. Blaga šolska sestra, je bila doma iz Sv. Trojice v Slovenskih goricah. Samo 27 let je bilo njenega ponižnega življenja. Sedaj v Bogu spi. Naj v miru počiva!

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO KOVINSKA OKNA IN POLKNA

FRANC BANDELJ

Kovinska vrata, balkoni, izložbena okna, kovinske stopnice, ograje, vsakovrstna kovinska dela.

AV. DE LOS INCAS 4821

Telef. 51-5184.

LISICA ZVITOREPKA

JAZBEC DERMUH TOŽI LAKOTNIKA

Nekoč — bila je huda zima in pajek je opredel og-njišča — je priškripal po zameteni poti razšklemfan voz in na njem je bilo naloženih kup ribic. Voznik je leno korakal pred vozom in tiščal oberoki v žep, zakaj br! je strupen veter, ki je šel do kosti. In tedaj, gospod volk, so se Vam jele cediti sline po ribicah, a v žepu niste imeli neboradž da bi si jih kupili. "Priskrbi mi kaj za pod zob, Zvitorepka," ste zagodrnjali osorno, "če ne...". Pa kaj bi Vam pravil, saj poznate Lakotnika, kako prijazno in vljudno zna postavljati besede! — In Zvitorepka Vas je ubogala; legla je sredi pota in se delala, kakor da je mrtva. Nevarno početje to, pri moji kokoši; lisica bi utegnila veliko drznost z življenjem poplačati! Ko se je približal voznik in zagledal Vašo tovarišico, je urno segel po svoji pipce, da bi ji končal življenje. Toda premetena Zvitorepka je iztegnila roke in noge daleč od sebe in se ni ganila, pritrzujoč sapo, kar se je dalo. Kmetič je mislil, da je zmrznila, ter jo je vrgel na voz k ribam in pognal naprej po zametnem putu. V tako nevarnost si je torej upala Zvitorepka, in to samo volku na ljubo. A poslušajte, gospoda slavna, kako ji je ta mrcina sivodlaka poplačala nevarno delo! Zvitorepka je neumorno metala ribe raz voz, a volk je sledil od daleč ter jih hlastno požiral. Ko se je lisici zdelo, da je rib že obema dovolj, je skočila z voza, da bi si oteščala prazni želodec, toda Lakotnik je bil medtem že pohlastil vse do zadnjega repka.

"Striček", vpraša Zvitorepka, "kje so moje ribe?"

"Tule!" se škodoželjno odreže volk in pokaže na obrane koščice.

Prav nič bojuje se ni obneslo Zvitorepki, ko je nekoč opeharila nekega kmetiča za prašička. Prašiček je bil zaklan, milostni moj kralj," je poudaril Dremuh in se okrenil k Miroljubu, "torej Zvitorepka ni kršila miru in sprave. Pa tudi to pot je Lakotnik čist sam pojužinal mastni plen, a lisici je pustil le leseno kljuko, na kateri je visel prašiček.

"Prav lep in velik kos je še ostal za tebe," seje posmehoval volk Zvitorepki; "le dobro ga oglođaj, da ne pustiš kaj ma-ti na kosti!"

Zvitorepka od same lakote in jeze ni mogla na te hinavske besede nič primerne-ga odgovoriti. A v njej se je vse kuha-lo, in ako ni pri tem povsem spoštljivo mislila o volku, kdo bi ji štel to v zlo? — Na ta način je Lakotnik pač najmanj stokrat mojo sestranu posadil v koprive, lahko mi verjamete, mili moj kralj! A o tem ne bom gevoril več; kadar pride Zvi-torepka na dvor, Vam že sama vse to na-tančno razloži. Sicer je res, da je volk v nekaterih ukanah sedež sam sameat v ko-prive, a pri tem je bila Zvitorepka vse-kdar nedolžna.

Kmalu potem, ko je lisica svojemu stri-cu nametala rib na pot, se je Lakotnika zopet polotila lakota. A ker je Zvitorepka zapustila svojega samogoltnega pobra-tima, je hotel kar na svojo roko nadalje-vati brezskrbno življenje, zakaj domišljal si je, da je še vse bolj učen in prebrisan kakor Zvitorepka. — Nekega dne je za-gledal dva kmeta, ki sta peljala zaklano kravše proti domu. "Hm, kakor nalašč," misli Lakotnik; "naplahtati ju hočem, kakor oni dan rjavka!" Po stranpotici je zdirjal naprej in se je kakor mrtev zlek-

nil na cesto. Ko je voz pridrdral v bliži-no, sta kmeta, ugledavši volka, ustavi-la voz in poskakala na tla. A eden izmed obe kmetov je bil prav tisti voznik, ki ga je bila Zvitorepka ne dolgo tega tr-ko zvito opetnajstila za ribe. Ta je torej namežiknil svojemu tovarišu, kimajoč z glavo in kažoč z rokami, češ, zgrabi za sekiro! Sam pa je brž potegnul debelo gorjačo z voza in potihoma sta stopala bliže. Ko sta stala poleg Lakotnika, ga je voznik nalahko potrepjal po kožuhu; "zakaj če je res mrtev", je dejal pri se-bi, "Jobiva vsaj nerazbito in nepokvar-jeno krzno". Lakotnik se ni ganil, ka-kor je bil videl pri lisici; toda nazaduje se je vendarle toliko izpozabil, da je tren-il z čmi. To pa je opazil kmet in vrhu tega je še videl, kako se dvigujejo oblač-ki gorke sape iz volkovih ust — bil je sila mrzel zimski dan, a Lakotnik je pozabil pridržavati sapo — in zato je zamahnil s težko sekiro in tako silno zadel volka v glavo, da je kri kar švrknila na kvišku. Volku se je posvetilo pred očmi in spoz-nal je, da ljudje vendarle niso tako ne-umni, kakor se mu je zdelo. Bliskoma je bil na nogah ter jo tuleč odkuril. Je li to nezgoda Lakotnikovo zarezati Zvitorepki na rovaš, kaj menite, gospoda slavna?"

Kralj se je tem besedam nasmehljaj ter pokimal govorniku s trudno svojo glavo. To je izpodbodo Dremuha, da je samo-zavestno nadaljeval: "Prav tako je La-kotnik najbrž tudi le po svoji lastni ne-umnosti izgubil svoj lepi košati rep. A ker ga je zdaj sram, bi rad tudi to kriv-do zvalil na nedolžno Zvitorepko, češ, se mi vsaj ne bodo tako smejali in norecv brili o meni, bebastem telebanu. A tista pritožba o Vaših otrocih, gospod volk, kaže samo kako slab oče ste. Vaš Redko-brad in Netek sta tako poredna fanta, da jima ni vrste v vsem gozdu; a Vi, ne da bi ju pokarali, kadar zmerjata mimo-doče, jima dajete še potuho. Tudi v li-sico sta se zadnjikrat zapikavala in ji kazala osle, a ona, ne bodi lena, ju je pošteno premikastila. Prav je imela; bo-sta vsaj drugikrat vedela, neugnana smr-kavca, zmerjati miroljubne popotnike! — S takimi čenčami nas torej pita lažnivi stvar, a o tem črne niti besedice, ka-ko mu je Zvitorepka nekoč rešila življe-nje. Na livadi ste našli, gospod volk, po-ginulo kljuse, na njem je bilo vse črno vran in krokerjev, ki so že oključali truplo do belih kosti. Ker ste pa bili lačni, da se je skoz Vas videlo, ste se zadovoljili tudi z ostanki ter ste jeli glo-dati okavsono ogrodje. A pri tem ste po-žrli ostro kost, ki se Vam je zapičila v goltanec, ker ste pozabili, da naglica ni nikjer dobra. Obšel Vas je velik strah in na vse strani ste razposlali sle, da bi Vam pripeljali izkušenih zdravnikov. Ali nihče izmed njih Vam ni mogel pomagati in vsa Vaša bogata darila niso izdala nič. Zvi-torepka pa Vam je vedela pomoči; za-kaj njen rajni oče je bil poseben prija-telj štoklji Dolgopetki, ki je čudno zve-dena v zdravilstvu. Dobrosrečna lisica je hitela klicat gospo Dolgopetka, in Vi, gospod volk, ste ji klicali že od daleč na-proti: "Pomagajte mi, gospa štoklja, in rešite me neznošnih bolečin! Ako mi iz-vlečete šmentano kost, Vas po kraljevo poplačam!"

A gospa Dolgopetka je premišljeno de-jala: "Dajte mi nekaj v zastavo, in po-skusiti hočem!" Vi, gospod volk, pa ste

se nato rotili in prisegali na vse, kar Vam je sveto in drago, da zdravnici bo-gato in gosposko poplačate njen trud. Dolgopetka je res verjela Vašim obljub-am in vtaknila svoj dolgi kljun z glavo vred v Vaše žrelo. Štoklja je srečno iz-drla koščico iz Vašega grla, a Vi ste na-to jeli na vse pretege tuliti in javkati: "Strašansko si me mučila, Dolgopetka! Za zdaj ti še prizanesem, ali varuj se me drugič! Da me je kdo drug tako neusmi-ljeno mrevaril, ne odpustil bi mu ni-kdar!"

"Zadovoljni bodite, vitez Lakotnik," odgovori štoklja, "saj ste zdaj zopet zdravi, in se Vam torej priporočam za obljubljeno plačilo!"

"Glejte si no, mazačko," se zagrohota-te Vi, gospod volk, "glejte si no, še pla-čilo zahteva predrzna mazačka! Čemu neki? Morebiti zato, da si me tako ne-usmiljeno mučila? Bodi vesela, da ti ni-sem odgriznil glave, ko si me tako grdo mrevarila z ostrim kljunom po goltu! Mi-slim, če gre komu odkodnina, jo plačaj ti meni, a ne jaz tebi!" Vidite, gospod volk, kakšna je bila Vaša hvala, prava vražja hvala, in ničesar nista prejeli za svoj trud ne štoklja in ne lisica. Da je vse to res, vam pa more, gospoda slavna, izpričati Dolgopetka sama!"

Štoklja je stopila iz tolpe na plano, se globoko priklonila ter potrdila vse, kar je pripovedoval Dremuh. In ta je nada-ljeval zagovor: "Tudi zajcu ni Zvitorep-ka prav po volji; a vse je le prazno be-sedičenje in zlobno obrekovanje, zakaj če ni Plahun dobro popeval, ga je morala lisica kot njegova učiteljica vendar kaz-novati! Kam bi neki prišli, pomislite, mi-lostni kralj, ako bi se šolski mladini te-daj pa tedaj s trstiko ne izteple njene muhe in objestne norosti? Saj bi se prav nič več prida ne naučila!"

Naposled se pa še Brečec nekaj ujeda zastran tiste klobasice, ki mu jo je boj-da Zvitorepka pofulila. Bilo bi pač dosti pametnejše, ako bi prijatelj Brečec svo-jo žalost pogoltnil in lepo molčal. Saj smo vsi čuli, klobasica je bila ukradena, in tukaj se je izkazala samo stara resnica: kakor dobljeno, tako izgubljeno! Kdo bi zameril Zvitorepki, da je ukradeno bla-go tatu zopet odzvela? Ne zahteva li vi-teška čast, da moramo tatove preganjati in jih poobesiti? Če bi bila takrat lisi-ca tatinskega psička obesila, kdo bi ji mogel kaj očitati? Toda ona tega ni sto-rila, ker visoko ceni svojega gospoda in kralja, ki ima edini pravico, razsojevati o življenju in smrti svojih podložnikov. In vsa ta dobrota se zdaj tako nehvalež-no plačuje moji sestranu, ki ni imela še nikdar žale misli v svojem sreju, ki je vneta le za resnico in pravico, ne ozira-je se na lastni dobiček.

Odkar ste, milostni kralj, oklicali mir in bratstvo, ni lisica nikomur skrivila la-su. Ona je le enkrat na dan in živi kakor puščavnik; svoje telo si večkrat biča, kroteč nespodobne želje, a na telesu no-si ostro obleko iz bodeče raševine. Še večeraj mi je pravil nekdo, ki je prišel pravkar od nje, da Zvitorepka že štiri-deset dni ni okusila mesa, ne ustreljenega ne zaklanega, ne divjačine ne perutnino, Zdaj še sicer stanuje v svojem močnem gradu v Hudi luknji, toda ne bo dolgo tega, da se preseli v samotno celico, ki jo zida v skritem zatišju. Tam hoče ži-veti kot puščavnica, daleč vstran od hrupnega veselja. Bleda in medla je po-božna ženka od same lakote, žeje in tež-ke pokore. Kaj ji mar, ako jo tukaj za

hrbtom opravljate in obirate! Da le pride enkrat sama na dvor, in stala bo pred nami opravičena in nedolžna ter razprši črne laži kakor solnce temne oblake!"

KURE BRSKLJE SMRT

Jazbec Dremuh je bil pravkar završil svoj znameniti govor, ko se je pokazal nov prizor: po bližnjem griču navzdol je prikoralak petelin Grebenjak, in dolga vrsta sorodnikov in sorodnic se je vila za njim. Na črno pogrneni nosilnici sta nesla dva petelinčka svojo umorjeno sestro, lepo gospo Berskljo, ki je slovela spričo svojih čednosti daleč naokoli. Zvitorepka jo je bila zadavila in ji odgriznila lepo glavico.

Izpred od se je približal kraljevemu dvoru. Pred nosilnico je stopal Grebenjak, plahutajoč s svojimi silnimi perutnicami. Za njim sta korakala s povešenima glavama Kukurik in Kikravec, najdrznejša in najslavnejša kokota po dolenski krajin. Goreče sveče sta dvigala visoko v zrak in trobila pretresljive žalostinke. Njima za hrbtom se je pomikala nosilnica, ki sta jo nesla na krepkih ramah Kebeček in Svetlorepek. Za nosilcema so se zgrinjale ženske, ki so vpile in javkale vse vprek, da se je krik razlegal visoko pod nebo; najhuje sta udelavali gospa Kokodajska in teta Čivklja.

"Gorjé, gorjé, gorjé!" je odmevalo stotero po pernatih tolpi, ki se je razvrstila pred kraljevim prestolom.

"Milostni gospod kralj!" je začel tožiti Grebenjak, "usmilite se mene in mojih ubogih otročičev! Nepopisne bridkosti nam je nakopala Zvitorepka na glavo! Prve soine dne v sušcu, ko je sneg prekopal in so pisane cvetice jele poganjati po livadah, oh, kako sem bil takrat še srečen; vsi moji otroci so še skakljali okrog in se veselili božjega solca. Osem viteških sinov in sedem zdravoličnih hčera se je lovilo pod okriljem svoje materhe Kokodajske, ki mi jelansko poletje izvalila in sramotno je morala vsekar odkuriti. Nekoč sta jo celo dohitela in jo tako ošteno premikastila, da so ji kar kocine frčale po zraku. Škoda samo, da se se jebila vendar prestrašila, zakaj pustila nas je od tistih dob še precej v miru.

A zdaj poslušajte, gospod kralj, kako se je dalje godilo. Nekoč pride lisica, stara tatica, zopet k meni v posete. Opravljena je bila v spokorniško obleko in mi je prinesla pečat in pismo. Ročno sem spoznal Vaš kraljevski pečat, visoč ob pismu, ki nam je naznanjalo, da ste Vi, kraljevo Veličanstvo, vnovič in še strože zapovedali občni mir vsem živalim, kar jih lazi, hodi in leta. Vrh tega me je Zvitorepka še iznenadila z novico, da je pustila dose danje ničemurno življenje in je postala puščavница, hotoč se pokoriti za svoje grehe.

"Tako je tako, gospod Grebenjak," mi je besedičila, "odslej se me ni treba izogibati in tudi brez psov boš živel na varnem, zakaj za vselej sem se odrekla me-

su in vsem željam po mesenih jedilih!" Pokazala mi je tudi izpričevalo. A da bi me še bolj prepričala, si je odgrnila vrh njo haljo, da sem videl na golem životu spokorniško obleko iz ostre raševine. "Z Bogom, mili Grebenjak!" je vzdihnila prisrčno, zaobrnavši pobožno oči, "čas je, da grem opravljat večerno molitev!" Tako se poslovivši, se je odpravila hluavka svojim potom in je čitala iz debele knjige. Seveda sem bil silno vesel teh novic in sem brž sklical vse svoje otroke. Oznanil sem jim radostno vest, da ste Vi, gospod kralj, vnovič zaukazali mir in da je postala Zvitorepka spokorna samotarka, ki se je nam odslej ni treba prav nič več bati. O, to je bilo veselje, kakor da bi obhajali veliko noč in binkošti na en dan!

Napotil sem se s svojimi ženkami in ljubljimi otročički venkaj pred plot, iz vsega srca se veseleč zlate prostosti. A veselje mi je kmalu ogrenilo; Zvitorepka je švignila iz bližnjega grmovja in nam prestrigla pot nazaj na dvorišče. Bliskoma je pograbila enega mojih ljubih otročičkov in ga pohrustala vpricho mene. Ko je okusila našo kri, je obšla roparico nedoljiva slast, ki je rodila še večjo predrznost. Sleherni dan je odsihdob prihajala. Pred njenimi spletkami nas niso obvarovali ne lovci ne psi. O vsakem času, ponoči prav tako kakor podnevi, nas je zalezovala. Oropala me je skoraj vseh mojih ohrok; od petnajsterih mi jih je ostalo le še petero, vse druge mi je ugrabila lopovska tatica.

Usmilite se me, milostni gospod kralj, usmilite se moje velike tuge in bridkosti! Sinoči me je zadel najhujši udarec: Zvitorepka mi je zadavila hčerko Brskljo, ki mi je bila najmilejša in najdražja izmed vse moje dece. Čujež in Pazi sta še jedva iztrgala mrtvo truplo grabežljivki iz gobca. Tukaj leži zdaj moja ljubljena hčerka, mrtva in hladna, kot nema priča moje brezmejne nesreče. Oj, da bi moji pekoči vzdihli in globoka žalost ganili Vaše kraljevsko srce!"

"Gospod jazbec!" je vzkliknil kralj Miroljub, "stopi vendar bliže in poglej, kako se tvoja sestrana, pobožna puščavница, posti in pokori! Ako preživim le še eno leto, jo že naučim kozjih molitvic! Ti pa, ubogi Grebenjak, poslušaj, kaj sem sklenil jaz, tvoj kralj: Brskljo, tvojo hčer — bodi ji zemljica lahka — Brskljo torej pokopljemo z vsemi svečanostmi, ki grede velikim gospem. Peli bomo nagrobne pesmi in storili sploh vse, kar se spodobi. Nato pa se hočem s temile gospodi posvetovati, kako kazen zasluži Zvitorepka za svoj zločin."

Kralj je dal znamenje, in Miško in drugi slavni pevci so zapeli veličastno žalostinko. Nato so položili mrtvo piško v grob, ki so ga bili medtem izkopali na zeleni trati pod košato lipo. Ob zglavju groba pa so postavili bel, obrušen marmor, na katerem je bilo napisano z debelimi črkami:

"Kura Brsklja tu počiva,
kura Brsklja, ljubezniva!
Slavnoznana rodovina
Grebenjaka petelina
tako blage in deviške
druge ni imela piške.
Toda prišla je lisica,
Zvitorepka — roparica,
šavsnila po Brsklji: ham!
Silno žal je zanjo nam!"

Bober Mehkodlak je po kraljevem pozvanju vdolbel te besede v trdi kamen; a

izmislil si jih je krogar Črnuh; zaradi tega se tudi glase nekam po krogarsko.

Ko je bila kura Brsklja z vsemi častni pokopana, je kralj sklical svoje veljake in vse umne može na posvetovanje, kako bi kaznoval Zvitorepko za njene hudobije.

"Pri moji kraljevi bradi", je vzhičeno zaklical, "rjavka mora spoznati, da je njenim zvižakom konec in da ne gre norcev briti iz mojega kraljevega pisma in pečata! Kaznovati jo moramo v strah in svarilo vsem puntarjem in prekučuhom!"

Govorili so še drugi gospodje, vsestransko in temeljito.

"Milostni gospod in kralj", je dejal pes Vaška, "Zvitorepka naj izgubi svoje premoženje in življenje in kdor ji seže v roko, tega naj zadene kraljeva nemilost. Tako mi pravi vest — in jaz sem kralju zvest!"

"To je tudi moj nasvet!" je hlastno potrdil Lakotnik in še nekaj drugih je potegnilo z njim.

Vstala je tudi vidra Ribojeda in izpregovorila z mehkim glasom: "Milostni kralj, nikar se ne prehlatajte s svojo sodbo, kakor so se tile gospodje! Sleherni hudodelec ima vendar pravico, da se prej zagovarja, preden ga obsodimo. Ugled Vaše kraljevske krone bi veliko trpel, ako bi obsodili lisico, ne da bi jo prej zaslišali. Tako mi pravi vest — in tudi jaz sem Vam podanik zvest!"

"Vse, kar je prav", je zamomljal pri-trjevalno medved Miško, "vse, kar je prav, moj gospod kralj in bratran, Zvitorepko je treba predvsem poklicati na zagovor!"

"Dobro, ljubi moj Miško," je odgovoril kralj. "Pojdi kot poslanec k Zvitorepki! Toda ne pozabi mojega sveta: bodi pameten in oprezen in varuj se prevare, zakaj Zvitorepka je polna spletk in zvižak! Nikar ne veruj prilizljenim besedam in sladkim lažem ne nastavljaš ušes!"

"Bodite brez skrbi, moj kralj in mili bratran", je odgovoril Miško, "zastran mene si ni treba beliti las! Zvitorepka naj le poskusi, varati me in goljufati; naletela bo slabo: zasolim ji tako, da bo pomnila vse žive dni, kaj se pravi z Miškom norec briti!"

MIŠKO GRE PO ZVITOREPKO V HUDO LUKNJO

Zjutraj zarana se je odpravil medved Miško na pot. Nadel si je vojno opravo in odrinil proti Hudi luknji, kamor ga je poslal kralj in njegovi svetovavci, da jim pripelje Zvitorepko na zagovor. Veliko gradov je imela Zvitorepka po vseh koncih prostrane pustopoljine, a Huda luknja je bila njeno najvarnejše zavetišče. Nebrojno vhodov je vodilo v njen stan in lisica jih je mogla zapirati in odpirati, kakor se ji je zljubilo. Ako pa bi bila najskrajnejša sila, je vedela še za poseben skriven rov, po katerem bi jo zlahka upihala svojim preganjalec. V trdni grad Hudo luknjo je Zvitorepka pribežala vedno takrat, kadar ji je zaradi kakšne hudobije pretela nevarnost.

Miško je to dobro vedel in zato ubral pot naravnost proti Hudi luknji. Prišedši pred grad, je videl da so zaprta glavna vrata, koder je Zvitorepka navadno hodila. Naporna; dolga pot ga je bila utrudila; sedel je zato na prag, da se nekoliko oddahne in poleg tega še enkrat preudari, kako bi najbolje izvršil kraljevsko naročilo.

(Nadaljevanje)

Trda je bila pot...

Letos je preteklo 70 let, odkar so Bolgari storili prvi veliki korak do svobode.

Leta 1917 je bila dosežena osvoboditev bolgarske cerkve od Carigrada. Politično je pa dan 3. marea 1878 datum prave samostojnosti in je torej letos 62 let bolgarske svobode po 500 letnem turškem robstvu.

Turki so v teku petih stoletij tako zelo potlačili bolgarsko narodno samozavest, da se Bolgari niso dvignili zoper Turke niti v začetku 19. stoletja, ko je Karadžordje zanetil protiturško vstajo med srbskim ljudstvom na narodnem zboru v Orašcu pred 136 leti. Pač pa se je v začetku 19. stoletja začelo zavedno narodno delo s pomočjo narodne cerkve v širokih slojih, kar je zelo podpiral srbski knez Mihajlo, ki je resno mislil na srbsko-bolgarsko državno zvezo. V zvezi z rusko diplomacijo je pomagal Bolgarom, da se je njihova cerkev l. 1870 osvobodila od grškega patriarhata.

Bolgari so začeli borbo za svojo politično svobodo še preje, kakor so se cerkveno osvobodili od Carigrada, to je v sredini 19. stoletja, ko se je pripravljala na vojno s Turki srbski knez Mihajlo Obrenovič, ki je bil z bolgarskimi prvaki ves čas v najožji zvezi. To je bil čas, ko sta se v krimski vojni (1853 do 1856) spoprijeli Rusija in Turčija ter je šlo osvobodilno gibanje po vsem Balkanskem polotoku. Bolgarsko ljudstvo je po veliki večini spalo naprej svoje globoko narodno spanje, toda njegov prvi politični človek v novi dobi, Rakovski, je že v teh letih obrnil pozornost Evrope na svojo domovino in začel tudi zbirati okoli sebe hajduke ter je o Bolgarih pisal članke v nemškem časopisu; njegov politični talent in dalekovidnost dokazuje tudi to, da je spočel misel balkanske zveze. Osnoval je "prvi bolgarski centralni komite" in s četo, ki jo je organiziral v Rumuniji oziroma na Vlaškem, vrtil v Bolgarijo. Stvar pa se je razbila ob neslogi bolgarskega ljudstva in Rakovski jekmalu nato umrl. Njegov duh pa je živel dalje. Sledila sta mu Hadži Dimitar in Štefan Karadža, ki sta padla v četniški borbi s Turki. Za njima pa sta prišla Ljuben Karavelov in Vasil Levski.

Pravi začetnik organiziranega bolgarskega osvobodilnega gibanja je Levski. Karavelov je bil v Srbiji, kjer je bil član gibanja srbske "Omladine". Levski mu je bil tovariš in oba sta bila v bolgarski legiji v Srbiji, ko je knez Mihajlo zamišljal vojno s Turki. Ker do te vojne ni prišlo in je bil knez Mihajlo kmalu nato ubit, sta tako Levski kakor Karavelov odšla v tujino, prvi v Romunijo, drugi na Ogrsko, ter tam pripravljala splošno bolgarsko vstajo. Levski se je kmalu vrnil v Bolgarijo, kjer je s Kančevim ustanovil podružnico "bolgarskega revolucionarnega komiteja", čigar sedež je bil v Bukurešti. Tudi zveza balkanskih narodov je ostala na programu Levskega, ki je obhodil vso Bolgarijo in ustanovil nad 500 revolucionarnih odborov s središčem v Loveču. Levski je bil zelo spreten politik. Romantika je bila samo v tem, da so vstaši prisegali na svoj narodni program v noči pred sveto ikono s sabljo in samokresom. Leta 1873 pa so Turki Levskega z njegovim tovarišem Dimitrom Opštijem vred ujeli in ga v Sofiji obesili. Za njim je vodil vstaško gibanje Anton Uzunov, ki so ga pa tudi kmalu ujeli. Karavelov se je bil med tem revolucionarenemu delu odpovedal. Pojavil pa se je znani pesnik Hristo Botev, ki je leta 1875 izdal proglas na narod. To je bilo v času, ko so se Turčiji uprili bosanski in heregovski Hrvati in Srbi in so se tudi drugi balkanski narodi pripravljali zopet na vojno zoper Turke. Ta upor pa se je začel prehitro in Turki so polovili 800 vodilnih bolgarskih mož, ki so večinoma pomrli v

strašni ječi v Djarbekru v turški Armeniji. Drugi so zbežali v Romunijo in ko je Botev omahnil, so mlajši v Bukurešti ustanovili "novo začasno bolgarsko vlado", ki je zasnovala znameniti nesrečni upor spomladi leta 1876.

Vstaška vlada je oborožila bolgarsko ljudstvo, v dje pa so odšli v razne kraje, da zanetijo vstajo. To pa se jim je posrečilo samo v panadžurskem in v trnovskem okraju. V Panadžuršču je bil vodja Benkovski, ki je organiziral "bolgarsko začasno vlado" v Srednji gori. Ker je turška vojska takrat bila na srbski meji, so vstaši od začetka imeli uspeh. Toda ko so Turki poslali nanje 15 bataljonov, se je začel strašen pokolj, v katerem so Turki pobili ne samo može, ampak tudi na tisoče ženâ in otrok, vasi so pa do temeljev požgali. Ista usoda je doletela vstajo v trnovskem okraju. Uporniki so se zbrali v drenovskem samostanu, kjer so jih Turki napadli in vse pomorili. Sedaj jevdrl na Bolgarsko spet Hristo Botev, ki pa je s svojo četo padel na Stari planini. Nato so Turki začeli narod tako divje klati, da so protestirale velesile in Turčijo v tako zvanem londonskem protokolu pozvale, naj spet vzpostavi mir in red. Ker Turčija te zahteve ni sprejela, ji je Rusija leta 1877 napovedala vojno (na veliko nevoljo Anglije in Avstrije), ki se je končala naslednje leto z mirom v San Stefanu, v katerem Rusija zaradi nasprotovanja Anglije in Avstrije ni dobila Carigrada in Dardanel, pač pa je postala Bolgarija med Donavo in Balkanskimi gorami neodvisna država; Avstrija je, kakor znano, to priliko izrabila v to, da je zasedla Bosno.

Čudežno ozdravljenje v Loretu

Pred nekaj dnevi je "Osservatore Romano" prinesel poročilo o nenadnem ozdravljenju, ki se je zgodilo dne 2. julija 1938 v Loretu, mednarodno znani Marijini božji poti. Ozdravljenje se je zgodilo že pred poldrugim letom, toda doslej je bilo znano le ožji okolici — dasi se je v Italiji veliko govorilo o njem — sedaj pa so vse komisije, ki so dogodek preiskovale, zaključile svoje delo z izjavo, da je ozdravljenje take narave, da se z naravnim potekom nemore razlagati. Zato je tudi "Osservatore Romano" izpregovoril o njem šele sedaj.

Nenadoma je ozdravela gdč. Frančiška Rao iz Rima. Od svojega šestega pa do osemindvajsetega leta je bolehal na celem kompleksu bolezni — med njimi bolno sree, tuberkulozni pojavi in malarija — in vsa zdravniška pomoč je bila brezuspešna. Večkrat je bila tudi na kliniki v Rimu in večkrat tudi že operirana. Enkrat pa je bilo njeno stanje že tako resno, da je že prejela zakrament svetega poslednjega olja.

V juniju l. 1938 je sklenila, da se pridruži romanju bolnikov, ki so bili namenjeni v Loreto — ona je ob tej priliki šla že tretjič v tej bolezni v Loreto. Njeno stanje je bilo takrat obupno. Splošnemu ugašanju organizma se je pridružilo še vnetje mehurja, kila in po vsem telesu je bila pokrita z izpuščaji, ki so jo mučili in slabili že tretje leto. V Loreto so jo pripeljali na njeni bolniški postelji. Tu pa je gdč. Rao začutila neko olajšanje, dasi se je še vedno ona sama smatrala za resno bolno, za kakršno jo je smatrala tudi njena okolica. Ko pa se je z romarskim vlakom vračala in se je vlak bližal Rimu, je nenadoma začutila nek pretres. V Rimu so jo odpeljali v bolnišnico svetega Jožeta, kjer pa so na splošno začudenje spoznali, da je povsem zdrava. Takoj so se zbrali okrog nje zdravniki, ki pa so ugotovili isto: popolno ozdravljenje, izpuščaji so izginili, bolečine mehurnega vnetja so prenehale in kila je izginila brez sledu.

V septembru 1938 je tako ozdravljena odpotovala ponovno v Loreto, da bi jo preiskala tamošnja zdrav-

V Rosariju jugoslovansko kulturno življenje lepo napreduje. Jugoslovanska šola priredi Vidovdansko proslavo 30. junija na 1. de Mayo 1159, ob 16. uri.

Na sliki vidimo priljubljenega jugoslovanskega konzula g. Branka Rubeša, ki je duša vsega življenja med našimi v Rosariju.

niška komisija. Ta je ugotovila samo nekaj zarastlih brazgotin. Gdč. Rao je nato odšla v Rim, kjer je pri vseh zdravnikih, ki so jo v njeni dolgotrajni bolezni kdaj zdravili, zbrala zdravniška izpričevala. Različne njene bolezenske pojave so potrdili naslednji zdravniki: dr. Aleksander Frati, prof. dr. Luigi Gedda, prof. dr. Salvatore de Villa, dr. Benedetti, dr. Jožef Mancini, prof. dr. Benedetto Casella in dr. Avguštin Maltarello. Vsi ti so s svojimi podpisi potrdili njene prejšnje bolezni kakor tudi to, da po 2. juliju 1938 ni bilo o teh boleznih nobenih znakov več. Po preteku enega leta, 8. oktobra 1939 se je gdč. Rao ponovno podvrgla preiskavi zdravniške komisije v Loretu. Ta je ugotovila, da so bolezenski znaki izginili trajno, vidne so le še brazgotine, ki pa so brez bolečin. Preiskali so tudi splošno zdravstveno stanje gdč. Rao in ugotovili, da je povsem zdrava in čila. Komisija je slednjič preučila tudi vsa zdravniška izpričevala zgoraj omenjenih zdravnikov iz Rima in nato izrekla svoje strokovno mnenje, da si tega ozdravljenja, ki se je dogodilo na gdč. Rai, medicinsko ni mogoče razlagati. Izjavo so podpisali naslednji zdravniki: dr. Carlo Sartori, dr. Francesco Brancati, dr. Rolando Girone, dr. Umberto Mulé, dr. Lorenzo Guerrieri in dr. Perini.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Pasaje Salala 60
Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2560.

ZABAVA "SLOVENSKE KRAJINE"

se vrši 29. junija ob 20 uri, pri
TREPLANU, CHACABUCO 501.

Vstopnina prosta.

"SLOVENSKA KRAJINA"

mirno nadaljuje svoje delo. Zdravniška pomoč že deluje v polni meri. Da, celo novi zdravniki so se začeli društvu ponujati. Knjižnica redno deluje in je odprta vsako soboto zvečer in vselej po končani službi božji v nedeljo.

Najlepši dogodek zadnjega časa je bila čajanka v čast novomašniku dr. Kolomanu Kisilaku, ki se je vršila 16. junija ob nepričakovano lepi vdeležbi in v preveliko veselje vseh navzočih. S tem je novo društvo pokazalo, kako hitro zmore organizirati nekaj lepega.

Pevovodja Ciril Jekše je radi prevelike zaposlenosti odložil svoja funkeijo in je prevzel petje na Avellanedi g. Ciril Krca, uradnik pri firmi Bromberg, doma iz Medane pri Gorici.

Društvo, kakor tudi vsi Slovenci na Avellanedi se g. Jekšetu zelo toplo zahvali za 4 letno delo, ki ga je tako velikodušno vršil. Posebno pa mu gre zahvala še zato, ker je tudi za naslednika poskrbel, tako da bo vse kar lepo šlo naprej. Prosijo pa tudi gospoda Jekšeta, "da naj se kmalu spet pokažejo kaj mednje, kar jim bo vedno v veliko veselje. Bog naj jim povrne njihovo lepo delo".

ZOBJE TI NAGAJAJO?

Obrni se na našega prijatelja

Dr. ANDRES L. COPELLO

Canning 2139

V torek, četrtek in soboto od 3--8 ure pop.

POCENI IN SOLIDNO

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj veržno boste postreženi!

Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844.

HOTEL IN RESTAVRACIJA "PACIFICO"

ANTON BOJANOVIĆ

CHARCAS 767-9 Telef. 31-8783.

Modern hotel, zračne sobe, izvrstna postrežba, hladna in gorka kopel.

Cena 3--5 \$ s penzionom.

Blizu Retira! V centru mesta!

FRANČ KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires edini slovenski konstruktor s firmo. Izdeluje načrte in proračune za hiše in vse druge stavbe, vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.

MARCOS SASTRE 4351

Bs. Aires. — U. T. 50—0277.

Villa Devoto

Odprite pri nas

hranilni račun s samo \$ 5.—

Cenjeni slovenski koloniji stojimo radevolje na razpolago, za vsa pojasnila v vseh bančnih operacijah.

Jugoslovanski Oddelek

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

CASA CENTRAL: 25 DE MAYO 81

AGENCIA N°1: CORRIENTES 1900

